

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 2 k 40 f

HIRDETESEK

4-hetében heti sor egyeztet 20 f.
Egy sor következőkben 10 f.

Nettó ár 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, június 14.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A vörös lobogó és a frunza verde.
Csak horvátul!
Az első nyári Unnepélyek.
Pozsony — Bécs.
Egy asszony rémtette.
Aktuális emberek.
Új virtust!
Tárca: A véletlen. Irta: I. H. Rosny.

A vörös lobogó és a frunza verde.

Arad, június 13.

A szocialisták és nemzetiségiek szövetkezésének kérdéséről az aradi románok egyik vezető-embere, valamikor az aktív politikának részese, az *Aradi Közlöny* egy munkatársa előtt így nyilatkozott:

Néhány hete, egy aradi szocialista népgyűlésnek nevezetes epizódja volt. A lapok így irták meg: A népgyűlés végén Goldis László, országgyűlési képviselő, aki a beszédek végighallgatta, odalépett Pelczéder Ágostonhoz, a Budapestről lejött szónokhoz, és kezét fogott vele. Allegorikus képnek mindenestre jó téma, ha a nemzetiségek és szocialisták szövetségét akarnák azzal ábrázolni. A képviselőházban tegnap Goldis László interpellált a kömives-szakszervezet fölmozgatása tárgyában. Már ez a két tény, noha egy személyhez fűződik, fölvehetné annak a lehetőségét, hogy a nemzetiségiek a szocialistákkal fegyverszövetségre lépnek. De Goldis Lászlón innen és túl is esett szó erről; a választások idején az a kósza hír járta, hogy a románok Németbogsánban Kristóffy-t választják meg, aki szocialista programmal lép föl. Konstantinom kell, hogy a legutóbbi választás idején ilyen szövetség egyáltalán nem érvényesült; Aradon maguk a román nemzetiségi képviselők függetlenségi jelöltre szavaztak. A nemzetiségi pártok ott, ahol tudták, a maguk jelöltjeit behozták, de sehol se igyekeztek a szociáldemokrata jelöltre szavazatait gyarapítani. A most nyüzsgő eseményekből azonban azt jövendölök, hogy a legközelebbi választásra már össze lesz forrasztva ez a szövetség s a kerületben együtt fog járni a vörös lobogó a nemzetiségiek választási jelvényével, a kortestollat helyettesítő zöld galylyal, a frunza verde-vel.

Nézzük ennek az egyesülésnek lehetőségét először a kapcsolatba hozott pártok programjára nézve.

Ég és föld, olaj és víz, jég és napsugár, ilyenek egymás mellett a nemzetiségi párt és a szociáldemokraták. Maga a nemzetiségi párt: a merő, tiszta nacionalizmus. A szociáldemokrácia pedig a naciona-

lizmus ellenzéke. A nemzetiségi párt nacionalizmus nélkül nem lenne nemzetiségi párt, a szociáldemokrácia pedig nacionalizmussal nem lenne tiszta szociáldemokrácia. Másodsorban a mi nemzetiségi pártjaink egyuttal felekezeti alapon is állanak. Csupán a tótok alkotnak e tekintetben kivételt; a katolikus, vagy evangélikus tót képviselőknek tényleg nem kell az egyházi ügyeket bolygatni. De a román képviselők egyben a görög keleti román, a szerb képviselők pedig a görög keleti szerb egyház képviselői a parlamentben. Ez nem véletlen, s ezen az állapoton nem változtat az se, hogy a román képviselők között görög katolikusok is vannak: a tény mégis az, hogy mindakét párt az illető felekezetek érdekeinek exponense. A szociáldemokraták felekezeti célokhoz pedig még kevésbé adhatnak segítséget, mint nacionalista törekvésekhez. És kérdés, hogy a román, vagy szerb pap, a ki a nemzetiségi képviselő-jelöltek legerősebb támasza, kortese, szívesen járul hozzá egy oly szövetséghez, amelyben az ő általa megválasztott képviselő azokkal ölelkezik, akik utonútfélen a „csuhások“-at, a „papzsákokat“, a „reverendás heréket“, s hasonlókat ütök?

Ez tehát a legtermészetellenesebb szövetség. Tény, hogy a nemzetiségi párt az utóbbi időben radikális irányban halad, a mit annál könnyebben tehet, mert a nemzetiségieknek mágnásai nincsenek, latifundiumosai is igen kevesen; de a nemzetiségi párt programjának mégse ez a gerince, hanem a főtebb említett pontok. Igaz, van egy közös érintkezési pont: az általános választói jog. Ez azonban egymaga, amint eddig tapasztalható volt, még nem tudta együvé forrasztani a szocialistákat a nemzetiségiekkel. A politikában ugyan azt mondják, hogy általános, titkos választói jog csak egyféle van, de én szentül hiszem, hogy egész másféle általános választói joggal lehetne a szocialistákat kibékíteni, mint a nemzetiségieket.

De egy dolog megteremtheti ezt a természetellenes szövetkezést. Az a harcmodor, a melylyel a Nagy Györgyök, Somogyi Aladárok a parlamentárizmus nagyobb dicsőségére a nemzetiségi képviselők ellen dolgoznak. A Vajda- esetet mi románok — Pop C. István dr. a. Ház nyílt színe előtt — elítéltük; de ennek révén egy ellenzéki pártot elnémitani nem szabad. Hozzon a képviselőház többsége határozatot, — módjában van — hogy nemzetiségi párt nem lehet az országgyűlésen; de a mig ez törvényben nincsen, Pop C. Istvánban és Polit Mihályban is a képviselőt kell tisztelni, és nem szabad a nemzetiségi képviselőt inzultálni olyasmért, amit, ha más mond, még csak föl-tűnést se kelt. S én koncedálom, amit

koalíciós oldalról mondanak, hogy a nemzetiségi képviselők most már ugratják a Somogyi Aladárokat a botrányokba; de akkor is a koalíció az oka. S úgy látszik, a többségben még mindig szimpatikus dolognak tartják az oláhok legazemberezését, ha az olyan tekintélyes ember, mint gróf Batthyány Tivadar, szintén ráadja a szakállát.

Az ilyen elbánásban részesített nemzetiségi képviselők aztán természetesen szívesen szövetkeznek a szociáldemokratákkal, hogy maguknak elégtételt szerezzenek. Hasonló sérelmek sokkal ellentétebb pártokat kötöttek koalícióba: a hatvanheteseket és a negyvennyolcasokat. A nemzetiségiek ugyan jól tudják, hogy a szocialistáktól mennyi minden választja el őket; de a nap-nap után ismétlődő jelenetek egyenesen utalják őket arra, hogy szövetségest keressenek.

Pedig, az én nézetem szerint a magyar állami fensőbbiségnek, még a Vajda- eset után se lenne szüksége olyan jelentekekre, aminők a képviselőházban egymást követik. Abból meritem ezt az állításmat, hogy olyan képviselők, akik nemzetiségi vidékről valók, sohasé kérnek részt ezekből az inzultusokból. Gróf Teleki Arvéd, az ujvidéki képviselő a népiskolai javaslatok vitája alatt egyenesen kimondta, hogy a koalíció és a nemzetiségi párt között bizonyos kapcsolatot kellene teremteni. Barabás Béla, aki a románokat közvetlenül ismeri, egyet se hazaárulózott. Mondhatnék még több példát, de tán fölösleges. A valóság az, hogy a botrányokat a nemzetiségekkel szemben azok provokálják, akik nem ismerik a nemzetiségi kérdést, s akiket ép azoknak kellene hátraszorítani, akik a nemzetiségi képviselőkben egyebet is látnak, mint a hazafiak pofozógépét. Volt más időben is nemzetiségi párt a magyar képviselőházban, olyan erős párt, hogy Tisza Kálmán csak óriási erőfeszítéssel tudta a választásokon legyűrni őket; de a nemzetiségi képviselők ellen az akkori képviselők érvekkel, tudással hadakoztak, nem káromkodással.

Visszatérve tehát annak a bizonyos szövetségnek tervére: a nemzetiségiek és szocialisták szövetségét egyedül a képviselőház többsége csinálhatja meg azzal, ha a nemzetiségi képviselőkkel szemben az eddigi harcmodot követi. Ha e nélkül létre is jönne valamely alkalmi szövetkezés: a természetes, belső ellentétek hamar szétbomlasztanák. S én tudom, és értem, hogy a jelen kormányának és többségének nem kedves se a vörös lobogó, se a frunza verde, de az legkevésbé áll az érdekében, hogy ez a kettő a választások idején egyesítse az erejét, s úgy menjen harcba.

Csak horvátul!

A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnöklété alatt ülést tartott, melyen a vasutasjavaslatok általános tárgyalása volt napirenden. Grahovác Mirkó, Purics József és Vlád Aurél felszólalásai után Bolics Vatrosláv kibeszélte az ülést.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 13.

Az élet olyan élénk, mint valaha, régen a legizgalmasabb napokban. Az ülésteremben ugyan alig ülnek néhányan, de a folyosón új pártalakulásokról, Polónyi feltámadásáról szól a beszéd. Csendes emberek, akik eddig nem zavartak egy cseppnyi vizet sem, beállanak frondöröknek és félrevonulva suttognak, kapacitálnak. Kossuth ideges, Andrássy nem jelentkezik, Wekerle a már megszokott szfinksz szerű mosolygással jött a Házba. Annyi bizonyos, hogy nagy dolgok készülnek s hogy a közel jövőben a politikai helyzet óriási átalakulásokat fog keresztül menni. Nyüzsgönek a hangyák: eső lesz.

Bent az ülésteremben ezalatt nagyméretű szóáradat ömlik a horvát ajkakra. Nem érti ugyan őket, csak néhány képviselő, de ez mellékes. Justh Gyula féltékenyen vigyáz a házszabályokra és noha maga nem érti a horvát beszédet, minduntalan közbeszól:

— Tessék a tárgynál maradni.

A rosszabb nyelvű képviselők azt állítják, hogy Justh úgy informáltatja magát a horvát szónokokról, mint annak idején a lipótvárosi kaszinó tagjai Mark Twainről. Mark Twain ugyanis felolvasást tartott a kaszinóban, amelynek vezetősége egy angolul tudó uriembert alkalmazott annak a jelzésére, hogy mikor kell már nevetni. A megállapodás úgy szült, hogy amikor a nevetést jelző ur a jobb bajuszához nyúl, akkor ez enyhe mosolygást jelent. A baloldali bajusz pödrése erős kacagást. Mind a két bajusz pödrése viharos derűtséget. A felolvasáson Mark Twain igen komoly dologról, Kossuth Lajosról beszélt. Így kezdte:

— Igen tisztelt uraim, nekem alkalman volt annak idején az önök legnagyobb hazafiát, Kossuth Lajost látni . . .

A nevetésjelző ur e pillanatban megpödrli

jobb és baloldali bajuszát. Viharos derűtség. Twain csodálkozva nézett körül, de mikor a viharos derű tömegesen ismétlődött, belenyugodott, hogy a magyarok igen kedélyes emberek. A végén pedig kisült, hogy a nevetésjelző ur nem is tudott angolul.

Rossz nyelvek tehát azt állítják, hogy Justh hasonlóképpen informáltatja magát. Jobboldali bajuszpödrés: szelid figyelmeztetés a tárgyra. Baloldali bajuszpödrés: rendreutasítás. Kétoldali bajuszhoznyulás: a szó megvonása.

Egyébként pedig nagyon obstrukciószerűen folynak a tárgyalások. Részletes tudósításunk:

Elnök: Justh Gyula.

Dobsina város meghívta a képviselőházat a Kossuth szobornak vasárnapi leleplezésére. Az ünnepen a Ház testületileg vesz részt s koszorút tesz a szoborra. Hoitsy Pál négyheti szabadságot kapott.

(Csak horvátul!)

Grahovác Mirkó: Horvátul személyes megámatatás címen kér szót s polemizál Nagy Ferencel.

Elnök: Ezen a címen polemizálni nem szabad folytatni.

Grahovác Mirkó: Tovább beszél.

Elnök: Ha a képviselő ur így folytatja, megvonom öntől a szót.

Grahovác Mirkó: A Ház engedélyét kéri, hogy általánosságban beszélhessen.

Elnök: A házszabályok értelmében még a kérdést sem tehetem fel erre. Kéri a szónokot, maradjon felszólalása keretében.

Grahovác Mirkó: Horvátul válaszol valamit.

Elnök: Ha az elnökkel polemizál, azonnal megvonom a szót.

Grahovác Mirkó: Tovább beszél, a végén megköszöni az elnöknek, hogy a felszólaláshoz alkalmat adott neki.

Elnök: Ezt a jogot nem én, de a házszabályok adják. A köszönet ezért felesleges.

Ezután Purics József beszél horvátul a javaslat ellen.

(A segítő csapatok.)

Vlád Aurél: Ha a vasut magánvállalat volna, nem kellene érdekükben olyan intézkedéseket hozni, mint amilyeneket ez a javaslat foglal magában. A horvátok követelte jogokat méltányosoknak, sőt törvényeseknek tartja.

Csizmadia Endre: Csak ölelkeztek!

Talos István: Összeillenek. (Zaj.)

Hódy Gyula: Supilo, gratulálok az új szövetségéhez!

Supilo Ferenc: Köszönöm! Eljen a horvát nyelv!

Vlád Aurél: A fegyelmi szakaszokban arra nézve kér intézkedést, hogy a nemzetiségi vidékeken a vasuti tisztviselők és a nép között

való érintkezésben visszaélések ne történhessenek. Részletesen bírálja azután a fizetésrendezésről való törvényjavaslatot s kijelenti, hogy elfogadná, ha ez is nem volna egyik segítőeszköze a bürokratizmus túltengésének. A szolgálati pragmatika bírálata során annak a nézetének ad kifejezést, hogy az az intézkedése a javaslatnak, amely a vasutasokat tiltja „a kereskedelmi miniszter intencióival ellentétes célt, hiányt szolgáló” egyesületekbe való belépésétől, veszedelmes s a vasuti tisztviselők vexációjára vezet. Az ügyvéd vállalás kizárása fegyelmi ügyekben a védelem szabadságának korlátozása. A közhivatalnoki minősítés ellen ki végül s kijelenti, hogy a javaslatokat nem fogadja el.

Bolics Vatrosláv beszélt ezután újra horvátul.

Az első nyári ünnepélyek.

Tündérest és virágcsata.

A Fehér Kereszt és a nyomdászok mulatsága.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

A hivatalos nyár beköszöntése előtt, még e héten két nagyszabású, pompás nyári mulatság fog Aradon lezajlani. Szombaton délután és este a Baross park széles platánfasorai élénkülnek meg annak a nagy érdeklődéssel várt ünnepélynek révén, amelyet a Fehér Kereszt-egylet az aradi gyermekórházalap javára rendez. Ma délután tartotta meg az ünnepély hölgybizottsága Károlyi Melinda grófnő elnöklété alatt utolsó ülését, hogy a legapróbb részletekig kidolgozza a szombati ünnepség programját. Az előzőleg megállapított műsort ma még néhány érdekes ponttal gazdagították és kimondották, hogy a belépődíj nem délután 4, hanem 5 óráig 50 fillér. Ezek a délután megvásárolt jegyek természetesen az ünnepély egész tartamára érvényesek.

A bizottság ez uton is fölkéri a pezsgő- és sorsjegy árusításban résztvevő hölgyeket, hogy szombaton délután fél 5 órakor a Darányi-szobor előtt megjelenni szíveskedjenek. A pohár és palack-pezsőgn s a képsorsoláson játszó sorsjegyeken kívül Aradváros előkelő hölgyvilága földi epert is fog árusítani, amelyeket Károlyi Melinda grófnő a mácsai uradalomból rendelkezésére bocsát a rendezőbizottságnak.

Az ünnepség programjából kiemeljük az

A véletlen.

Írta: I. H. Rosny.

— Nini! ez Claude Noiraigue! — szólott Lauda egy divatos operette dallamot fütörésze . . . két esztendeje él rejtek helyén . . .

— Már azóta három tavasz tért vissza! — veté közbe Songére . . . meg kell hagyni, ez a fiu végigélvezi a boldogság végtelen gyógymódját, különben . . .

Van ez új gyógymódnak hivatalos fűdőhelye is?

— Ugy látszik, hogy van . . . legalább Claude rábukkant odalenn Ausztriában egy kicsi, erdős dombok, tavak közé beékelte zugban. Ott bolyongott akkori kedvesével, Diane de Nosgossel, akinek kékes-fekete haja, kőkény szeme megigézé. Dianenak is módfelett tetszett a szép fiu, ami utazásukat illeti, hát azt a legnagyobb jóakarattal sem lehetett nászutazásnak nevezni, de azért még eléggé tetszettek egymásnak.

Diane a leányok ama fajtájába tartozott, akiknek pénz, nagyon sok pénz kellett, de a kik elvben mégsem pénzért szeretnek. Ha szükség volt, meg tudott alkudni a körülményekké. De — ha lehetséges volt, — összeegyeztette szíve vágyát a toilette-budget s szeszélyei követelményeivel s ha rátalált emberére, hamarosan határozott.

Claudeal igen jó egyetértésben éltek. Arabs szójárással ekként lehetett volna Claudet legjobban jellemezni: bőkezű seik, aki külsőleg,

belsőleg egyaránt kellemes. Diane nem unatkozott társaságában s hő vágya volt, szerelmi szerződésük lejáratát napját minél későbbre halasztani. A fiu, bárha Dianet illető éhsége csillapult, kielégített, jól érezte magát e minden balgaságra, oktondiságra kész utitárs társaságában. A nyarat a Kárpátok vadregényes tájain töltötték, ott, ahol sok volt még a medve, szüzi, megéneketlen a hajnalok hasadása. Bekóboroltak bércet, völgyet s a szobanforgó időben a vén Ausztria idyllikus zöld erdős részében utazgattak. Egy este a véletlen Niedervangen városka kertjei elé kalauzolta, mely azonnal lebilincselé Claudeot. Maga a városka olyan bizalmas naivitással terült el előttük, akárcsak egy Erkmán-Chatrián féle, vizek kebelén élő, vén házakkal teli ifju meseország. A templom tornyán ácsorgó golyák olyan sajátságosan édes, régfeledt emlékeket ébresztettek benne. Itt vagyok s itt maradok, szavalta tréfásan Claude s Diane megszokásból beleegyezett. Néhány lépésnyi távolban jácint, szegfűk s rózsáktól illatozó kertben csinos házacska pillantott meg, melynek kovácsolt vaskerítésén a következő szövegű értesítés volt olvasható:

Kiadó: három butorozott szoba, kívánatra ellátás is kapható.

— Ez nekünk való! kiáltott fel Claude, izleljük végig az Amico Fritz életét!

Csengetésünkre lenszin hajú, viziló termetű eseléd nyitott ajtót, ugyancsak ő mutatta meg a bérbeadandó lakást, amelynek butorzata: a szász eredetű ingaóra, a fénytelen székek, a

porfir s bőrrel bevont asztal, a sárgás-fehér porcellán Klopstock idejéből származhatott. Mialatt Noiraigue elragadtatva szemlélte e tárgyakat, lebilincselő külsejű ifju hölgy lépett a szobába. Mintha hozzátartozott volna tüneményes megjelenése az álomszínházhoz, e Klopstock milieuhöz. Tengerszintű gyönyörű szeméi életkedvtől ragyogtak, csodás hajának vastag fonatait alig bírták a hajtúk fegyelmezni, csak az efajta szabályos arcnak lehet ilyen mesésbé illő tekintet. Claude megbüvölten, mozdulatlan állott a helyén. Szerény hangon tudatta látogatóival a bér s az esetleges ellátás összegét; Claude szentül meg volt győződve, hogy ez asszony más mint erényes nem lehet s oly áhitattal bámulta, mint egy híres mesterművet, vagy a szembe fekvő, madárénektől hangos erdőt.

Már három hetet töltöttek az édes semmittevés közepette, a midőn megtoldotta letelepedésének tartamát, dacára Diane félre nem érthető célzásainak az egy sütet s egy lepény ösmert példabeszédre. Wildeg Elsa asszony neveltséges áron vállalta ellátásukat s mily remek, változatos étlappal látta el asztalukat: piszt-rággal, pontyval, vaddal s csodaszamba menő gyümölcsöcsel, nem is szólva a felséges fehér s vörös borokról.

A viziló termetű leányzó fenomen volt a főzés terén, ő maga szolgálta fel érthetetlen szerénységgel isteni főztjét . . .

Igy állottak a dolgok, a midőn egy délután Diane a házuktól néhány kilométernyire eső postahivatalba ment valamelyes reklamáció

érdekes hangversenyszámokat, az Aradi Athletikai Klub kacagató produkcióit, a nagyarányú tűzijátékot és legfőképpen az esti kabaré-előadást, amelyben *Marházy* Miklós vezetése mellett az aradi Nemzeti Színház legkiválóbb erői vesznek részt.

A park-ünnepély műsora a következő:

Délután 3 órakor. A kioszk erkélyéről tárogató szóló. 4 órakor. Az Aradi Athletikai Klub bussball játéka. 5 órakor. A Máv. dalegylet hangversenye, Szilágyi Gyula karnagy vezetése alatt. 1. Dalárinduló, Rieger F. 2. Magyar népdalok, Gaál. 3. Markotányosné. 4. A remény, Hoppé R. 6 órakor. Az Aradi Athletikai Klub humoros nemzetközi távgyalogló versenye a Baross-park bajnokságáért. Este 7 órakor. Az aradi vaggongyár dalkörének hangversenye, Zoltai Mátyás tanítóképzési tanár, karnagy vezetése alatt. 1. A harmónia dicsőítése, Huber Károly. 2. Magyar egyveleg, 3. Szabadság dal, Huber Károly. 4. Egyveleg. Takarodó, Erkel Ferenc. Este 8 órakor. A kioszk erkélyéről tárogató szóló. Előadja Joanovics Sándor. Este fél 9 órakor nagy tűzijáték a Maros tulsó oldalán.

Este 9 órakor kabaré. Conferanszié *Marházy* Miklós. Szereplő művészek: *Kállay* Jolán, *H. Novák* Irén, *Faludy* Károly, *Leővey* Leó, *Szatmáry* Árpád. A kioszkban az ünnepély tartama alatt megtekinthető a Fehér Kerest sorsjáték 80 drb. nyeremény képe. A szünetek alatt a 33 ik gyalogezred zenekara és két jóhírű aradi cigányzenekar szórakoztatja a közönséget. A közönség rendelkezésére áll 3 helyen felállított hideg buffet, cukrászda és a pezsgő sátor, hol Arad város előkelő hölgyei fogják kiszolgálni a közönséget.

A második rendkívül gazdag és változatos műsorral tervezett nyári multság az aradi nyomdászoknak vasárnapi virágünnepélye, amelyet a Városligetben tartanak meg. Nap-nap után a szedőszekrények mellett görnyedve évente egyszer egybesereglenek, hogy egy minden ízében sikerült multság révén nagyobb adományhoz juttassák a tudóbajos nyomdászok részére fölállítandó szanatórium alapot. A multban a közönség ezrei jelentek meg a nyomdászoknak kedélyes és tömördek szórakozást nyújtó multságain és előreláthatólag, vasárnapon is valósággal népvándorlás lesz a ligetbe derék betűszedőink virágünnepélyére.

A műsor sok és pompás számából nem is tudjuk hamarosan, hogy melyiket ragadjuk ki és állítsuk oda a legvonzóbbnak, annak, amely a legnagyobb attrakciója lesz a multságának. Tréfás versenyek, ének és zeneeladások egy-

miatt. Claude otthon maradt, mivel nem érzett kedvet rá, hogy elkísérje. Olyan édes bágyadság, részegség fogta el, az ablak melletti kerevetre dőlt le álmodozni, ébren, de csukott szem héjakkal. Álomképe olyan érthetetlen zürzavar volt, mily sok dőre alak, bohókás gondolat, édes emlék népesíté be álomvilágát. A csend, az álmodozás félszenderbe ringatták s a szendergés közben az ajtón halkan, szerényen, féltéken kopogtattak Ösztönszerűleg inkább, mint akarateréje befolyása alatt válaszolt. Most valaki feléje közelg, halkan suttog, ez egy kissé felébreszti, de szembéjait még mindig lecsukvák, csak Diane tért vissza, fel sem nyitja a szemét. Mikor közelében levőnek hitte, feléje nyújtotta a karját mosolyogva, s a szerelmesek pajzán, enyelgő mozdulatával magához vonja. Különösnek tetszett a képzelt Diane opponálása, erősebben vonta hát maga felé, nagyon mulatságosnak találta e jelenetet s szemét még mindig le voltak csukva. Most az ellenállás fokozódni kezd s hirtelen rá bekövetkezik a megadás s Claud egy hajlékony női testet tart karjaiban, s forró ajka friss üde ajkakra tapadt... Mi ez? valaki oly idegenszerűen sóhajtott — erre fel kellett nyitnia szemét... s szembe találja magát azzal a gyönyörű, életkedvtől ragyogó szempárral, arcát a Wildegg Elsa illatos, loreley haja érintette. Egész lénye mintegy ki volt cserélve. Egy pillanat alatt beleszeret a ragyogó szépségű asszonyba, saját bevallása szerint életének első és igazi szerelmébe. Csudásan jóleső melegség töltötte el egész valóját s

mást követik és természetesen, hogy a modern ünnepélyek elmaradhatlan clou-jában, a kabaré-művészetben is gyönyörködhetik a közönség. Előadó művészek az aradi Nemzeti Színház három elsőrendű tagja, *Kállay* Jolán, a kitünő és közkedvelt primadonna, *Faludy* Károly és *Horti* Sándor lesznek.

A virág-ünnepély műsora a következő: Nagy séta hangverseny, rendező a 33 gyalogezred zenekara a karmester vezetésével. 1. Póznamászás. 2. Virsli evés. 3. Zsákfutás. 4. Kifli-evés. 5. Tojásverseny. 6. Lekvárevés. 7. Gyertyahalászat. 8. Cérnaevés. 9. Grammophon hangverseny a városliget különböző részein. 10. Nagy cigány hangverseny Gyurkovics András hírneves zenekara által. 11. Karikadobás. 12. Gyermekszépségverseny d. u. 6 órakor a városligeti nagyteremben. 12. Különböző nagyságu léggömbök felbocsájtása. Konfetti sátor. Tombola sátor. Virág sátor. Levelező-lap sátor.

Délután fél 4, 5 és 7 órakor a városliget nagytermében kabaré-előadások *Kállay* Jolán, az aradi Nemzeti Színház primadonnája, *Faludy* Károly és *Horti* Sándor az aradi Nemzeti Színház művészei, valamint még számos művész és műkedvelő szíves fellépésével. A katonazene szünetei alatt az aradi nyomdászok Gutenberg-dalköre hangversenyt rendez érdekes műsorral, a karmester vezetésével. Ugy a kabaré-előadás, valamint a dalárhangverseny műsora a helyszínen kapható.

Este 8 órakor nagy tűzijáték. A virágünnepély kezdete délután pontban 2 órakor. A virágünnepélyen minden 25-ik belépő hölgy egy csinos virágcsokrot kap. Belépti-díj a városliget területére 40 fillér. Katonák örmestertől lefelé, valamint gyermekek 10 éves korig 20 fillért fizetnek. Este fél 9 órakor a városliget fényesen díszített és világított nagytermében zártkörű táncestély lesz, melyre külön meghívók küldettek szét. A táncestélyt az aradi nyomdászok „Gutenberg” dalköre nyitja meg. Belépti-díj a táncestélyre: Személy jegy 1 kor. 20 fillér, családjegy 2 kor. 80 fillér, karzat 40 fillér. Felülfizetéseket a felállítandó nyomdász tudóvész szanatórium javára köszönettel fogadják és hirtapilag nyugtáznak.

TÁVIRATOK.

Az oroszországi események.

Lodz. június 13. A nemzeti munkásszövetség kiáltványt tett közzé, amely tiltakozik a terrorizmus ellen és felszólítja a munkásokat, hogy a gyárakban küzdjenek az anarkia ellen, ne engedjék meg a szocialista agitációt, tanúsítsanak a gyári vezetőségekkel szemben tiszteletteljes magatartást, ne rendezzenek sztrájkokat.

a midőn könnyeket látott leperegni arról az imádott arcról, egész lényén pedig a legyőzöttek megható szomorúságát, ő is sirni kezdett, e könnyek egybefűzték a rokonlekeket, míg egy forrón tapadó csók szentesíté szerelmüket.

Ez a kaland bevált volna az utazás egyik epizódjának is, s újabb bizonyítékot szolgáltatott volna a német hölgyek mesébe illő szíveségéről. Valójában Wildegg Elsa nem tett engedményeket sem szeszélyeinek, sem gyöngeségének. Erényessége eredendő tulajdonság volt. Claudeot a véletlen oly földöntuli szerelem, imádat részévé avatta, a minőben kevés gyarló halandónak lehet része — s mindezt az agyonócsárolt véletlennek, egy enyelgő, pajzán karmozdulatnak köszönhető. E mozdulat nélkül sohasem szerzett volna tudomást az iránta táplált gyöngéd érzelméről, enélkül Dianeval újabb kalandok felé vitorláznának...

A szegény, cserbenhagyott leányzóknak egyedül kellett elutaznia — kész volt az első csinos, kedvére való bajusszal megvigasztalódni. Nem tudom, Claude mit regélt neki s ha Diane elhítte-e, annyit biztosan tudok, hogy az ügy simán, nagy jelenetek nélkül folyt le, s a lány jól megrakott bőröndjeivel gondtalanul sietett a vigaszt nyújtó Párizs ölébe...

Claude már három esztendeje van együtt Elzával s neki úgy tetszik, hogy sohasem is fogja elhagyhatni s nőül sem veheti, mivel Elza, aki szerencsétlen volt házasságában, félti e szent frigyét szerelmüket.

Pozsony—Bécs.

Az örök vasuterv.

Wekerle ígérete.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 13.

A pozsony bécsi villamosvasut terve, amelyet annak idején *Kmetty* Károly és társai sikeresen elföldeltek, ma kikelt sirjából és újból kísértett a Házban, még pedig meglepő sikerrel. *Wekerle* Sándor ősi szokása szerint mindent megígért annak a pozsonyi küldöttségnek, amely a vasut érdekében felkereste. Beavatott politikai körökben ennél fogva nagy a remény, hogy a vasutból semmi sem lesz.

Tudósítónk távirati jelentése:

Nagy mozgolódást keltett ma délelőtt a képviselőház folyosóján a pozsonyi küldöttség felvonulása. Pozsonyban mult hónapban népgyűlés volt a pozsony bécsi villamos vasut érdekében s ez memorandumot küldött a kormány tagjaihoz. A deputációt *Popovics* Sándor és *Sziklay* Ottó képviselők vezették és elsőben *Wekerle* Sándor miniszterelnököt keresték fel. A pozsonyiakhoz csomó képviselő csatlakozott s multságossá tette a dolgot, hogy *többen a vasut tervének ellenzői közül* is velük jártak, *Nagy* Dezsővel az élükön. A két párt azután csufosan összeverekedett.

Wekerle előtt *Seifert* József pozsonyi kereskedelmi tanácsos beszélt. Elmondta a vasut mellett szóló érveket s kérte, hogy a javaslatot még ebben az ülészakban terjeszszék a Ház elé. *Wekerle* nagy meglepetést okozott azzal, hogy fentartás nélkül a vasuterv mellett foglalt állást.

— Meggyőződése az — mondta többek közt — hogy forgalmi és gazdasági kérdéseket csak forgalmi és gazdasági szempontokból szabad vizsgálni Tudom, hogy itt nem magánérdekekről, hanem közdolgokról, nagy kulturális központ fejlesztéséről van szó. A javaslat ellen hazafias aggodalmaktól hajtva ellenvetéseket hoztak fel. De azt hiszem, ezek félreértésen alapulnak. *Ma már politikai és gazdasági érdekeket nem kínai fallal védhetünk meg, hanem erős gazdasági alapokra kell helyezkednünk. Ő teljes erejével azon lesz, hogy a javaslat ellen támadt aggodalmakat minél előbb eloszlatassa...*

A deputációt természetesen elbájolta ez a nyílt válasz. A társaság azután *Kossuth* Ferencet kereste fel, akire azonban félóránig várakoznia kellett, mert *Polónyi Gézával tárgyalt*. A várakozás ideje alatt *Nagy* Dezső nagyon összekapott a pozsonyiakkal, akik közül végre előállott az egyik szalonkabátos ur:

— Azt hiszi, — mondta — hogy csak az a magyar ember, aki tulipánt hord és szürke cilindert hozza?

Sághy Gyula kezdett azután a vasut érdekében polémiát *Nagy* Dezsővel, de *Mérey* Lajos dühös arccal közbelépett:

— Ugyan ne vesződjél, Gyula — mondta *Sághynak*. Itt azok a képviselők vannak jelen, akik a vasut mellett vannak. Akinek nem kell, az jöjjön máskor!

Kossuth előtt *Forrai* Béla nagykereskedő beszélt, de itt már nem találtak a pozsonyiak ilyen szíves fogadtatást.

— Az ügyet ismerem — mondja *Kossuth* — de ezzel a javaslattal a kormánynak *nehézségei* vannak. *A többség hangulata* ellene szól. En pedig *tárcámat nem kötöm hozzá*.

— Hát mikor fogják beterjeszteni a Ház elé a javaslatot?

— Ezt bízzák a kormányra! — volt a válasz.

— Még ebben az ülészakban be kellene terjeszteni! — folytatta Sziklay Ottó.

— Bizd ezt csak rám! — mondta Kosuth.

Ezzel vége is volt a fogadásnak.

Képviselő-idiliek.

I. Odahaza.

Pistuka: (3 éves, foglalkozására nézve 48 képviselő fia rettenetesen ordít.)

A képviselő: Miért sírsz fiacskám?

Pistuka: Indítványt atajot bejedeznit indítványozni atajot!

II. A Házban.

Tere mör: (Egy idegent vezet:) Várjon, Mister, meg fogom mutatni a parlament legnagyobb nevezetességét. Nézzen le...

Látja azt a fiatal urat? Hát tudja meg: az a fiatal ur az egyetlen és utolsó bölény. Az a fiatal ur ugyanis még nem irt be semmiféle indítványt. (Sugva:) De csak azért nem, mert — nem tud írni!

Egy asszony rémtette.

Meggyilkolta az anyját.

Halál a fegyházban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Mintegy tíz évvel ezelőtt történt, hogy Mikleán Nikolajt, egy gazdag tótváradi román gazdát és öreg édesanyját holtan találták meg a saját házukban.

A gyanu azonnal Mikleán feleségére, Mikleán Szavetára irányult, aki kikapós asszony hírében állott, s az egész falu tudta, hogy a kocsisával viszonya van. A csendőri nyomozat eredménynyel járt, s másnapra már elfogták az asszonyt, a szeretőjét és egy embert, aki a kettős gyilkosság elkövetésénél segédkezett. A gyilkosság eszméje az asszony fejében fogamzott meg, aki azért akarta eltenni láb alól az urát, hogy egyedül a kocsisáé lehessen.

A gyilkosságot borzalmas kegyetlenséggel az asszony és a kocsis követték el, még pedig úgy, hogy egy rőzse köteggel, amelyet az áldozat nyaka körül tekertek, addig fojtogatták Mikleánt, míg meghalt. A fojtogatás oly erős volt, hogy az áldozat hosszú haját, amely a köteg közé szorult, úgy elvágták a vesszőszálak, mintha késsel metszették volna le. Mikor az emberrel végeztek, az anyjára került a sor, akit hasonló kegyetlenséggel gyilkoltak meg. A míg a két elvetemült ember a házban rettenetes munkáját végezte, a kapu előtt a kocsis egyik barátja állt őrt, aki be volt avatva a dolgba.

A szenzációs kettős gyilkosságot annak idején az aradi kir. törvényszék tárgyalta, amely a bestialis asszonyt *életfogytig tartó*, a kocsisat *tizenötévi*, az őrt álló parasztot pedig *hat évi fegyházra ítélte*. Mikleán Szavetát az ítélet jogerőre emelkedése után Mária-Nostára, a másik két bűnöst pedig Illavára vitték.

Az állatias asszony tíz hosszú évig bűnhődött bűneiért, míg most megszabadította szenvedéseitől a halál. A mária-nostrai fegyház igazgatósága ma átiratban értesítette az aradi kir. ügyészséget, hogy Mikleán Szaveta június 9 én meghalt.

A szabadulás óráját különben ennek a bűnygynek e yetlen vádlottja sem érthette meg. Legelőbb az őrt álló paraszt, két évvel ezeiótt pedig a kocsis halt meg a fegyházban s most végül rákerült a sor a gyilkosság értelmi szerzőjére és legelvetemültebb szereplőjére is.

Uj virtust!

*

Debrecenben megint felcsillant az ősi virtus egy késői sugara. Egy fiatal magyar mágnásról szól a nóta, kit nemrégiben lovas-bravurjáért vett szárnyra a hír. Azt ujságoják, az ifju nagyur kedvteléseihhez számítottik: pénzt szórni az összevevő tömeg közé. Ami szörnyen finom passzió lehet, sőt egy kissé alkalomszerű. Ugy látszik, a koronázási jubileum szállt a fiatal gavallér fejébe, amit mi közönséges, rebelis népek, durcás kedvű, paprikás hangulatu kurucok csak olyan tessék-lássék módon ünnepeltünk. Mivel koronázáskor járja az az ősi szokás, a pénzügyminiszter, mint a hajdani tárnokmester hivatali utódja, pénzt dobál a tömegnek.

Mondom, kétségkívül uri passzió, finom mulatság. Látni, mint tülekedik, marakodik az utca népe a pénz eső közepette, gyönyörködni magyaros kiszólásokban, bevett fejekben. Ambituson pipázgató, békésen iddogáló és csendesen anekdotázgató öreg urak, kik még maguk is végigcsináltak ilyesmiket, nagy gyönyörűséggel olvas hatják a debreceni esetet, ami beilleszkedik az ő világukba, a virtus korába. De mi ugyancsak krajcárokért verekedő, pénzért tülekedő emberek, nem állhatjuk meg néhány másfajta megjegyzés nélkül.

Eivégre, nagyon zokon venni, kárhóztatni az ősi virtusnak, uri passziónak ezt a megnyilatkozását nem is lehet. Meg aztán mindegy is, milyen módon dobják ki a pénzt a latifundium-csemeték. Tükröket vernek e be vagy pezsgőt — természetesen franciát — itatnak a lovukkal. Legalább ezen az uton pénz özönlik a gazdasági élet végtelen körforgásába, egy csomó kis és legkisebb ember keresethez jut. Ami talán azért is célszerű, mert a kisiparosnak kevesebb a panasza, ergo a gorombászkodási hajlama is, amikor keserűségét a fórum elé viszi. A szociális érzékünk is azt diktálja: üdvös, ha a rengeteg vagyonok egy kissé megapadnak, még ha pazarlás árán is, hadd nivellálódjanak egy szemernyit azok a nagy ellentétek.

Hanem volna más módja is a nagy urak pénzszerésének. Természetes, észszerű formája annak, mint lehetne pénzhez juttatni a tömeget. Valaha egy magyar főúr, amikor a nagy királynő birtokán időzött és nyár idején szánkázni akart, cukrot hintett föl az uton, hogy eleget tehessen a felséges vendég óhajának. A ma embere azonban megmosolyogja az ilyen virtusoskodást és azt mondja: sokkal maradandóbb becsü, százszorta hasznosabb, szebb, ha a mágnás — cukorgyárat csinál. Hogy így, munka útján szórjon pénzt a tömeg közé. Ezt kívánja tőlük, parancsolja nekik a minden uralkodónál nagyobb felség: a nemzet.

Nézzünk körül es vegyük elő ismét a régi, elkopott közhelyet, hja, külföldön az más, ott az is uri dolog, ha az arisztokrácia beáll iparosnak. És nálunk? Nem kell hozzá a tíz ujjunk se, a béna ember is végigszámlálhatja ujjain azoknak a mágnásoknak nevét, akik nem átalították sutba dobni az ősi erényeket és a kevésbé uri mulatságnak, de derék tiszteletreméltó munkának: az ipari termelésnek hódolnak. Idehaza legfőlebb csak úgy járja, odaadni a fényes nevet cégérül. Ezt a magángazdasági tevékenységet nevezik azután mi-

nálunk — közgazdasági tevékenységnek.

Voltak a felső tízezer között is, akik példát mutattak. Azután volt azok sorában valaha valami Széchenyi nevű is; emlékének szentelt napon kaszinótagok elmékedni is szoktak munkáról, hazafiui kötelességről. Az a Széchenyi nem disszertált annyit a munkáról, hanem dolgozott. Aki nemkülönbén huszártiszt volt, szintugy mint a debreceni pénzszerő, amikor megsze, külföldön járt s látta nagy nemzetek haladását és eszébe jutott kicsiny, rokontalan népe, levetette a fényes mundaert, nekilátott a dologhoz. De hamar felejtünk mi magyarok, különösen olyat, amit sohasé akarunk megtanulni. Pedig nem is kell külföldre menni főurainknak, hogy összehasonlítást tegyenek, csak nézzenek körül, elébük tárul ennek az országnak végtelen szegénysége, feneketlen nyomorusága.

TANÜGY.

(—) Vizsga. özv. Sváby Pálné magán elemi vegyes fiu- és leányiskolájában az 1906—7. isk. év végi vizsgálatok e hó 15-én délután 3 órakor a felsőbb leányiskola helyiségében lesznek.

Letartóztatott főhadnagy.

A kártya áldozata.

Az ezred pénze.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése —

Arad, június 13.

Ma a délutáni órákban nagy feltűnést keltett a nagyváradi vasutállomáson egy fegyvertelen főhadnagy, akit egy főhadnagy társa, egy hadnagy és egy őrmester kísérték. A perironon összegyűlt közönség érdeklődéssel kutatta, hogy a főhadnagyot hova szállítják, de a kíséző tisztek természetesen nem adtak semmi felvilágosítást. Egyik ujságírónak mégis sikerült megtudnia a főhadnagy esetét.

Az illető katonatiszt a temesvári házi ezred k ötelékébe tartozik s hadnagy korában egyideig Aradon is állomásozott. Már évek óta Temesvárott állomásozott, ahol társaságokban rendkívül szolid, visszahuzódó embernek ismerték. Pontos, szorgalmas katona volt, az utóbbi időben azonban kártyázásra adta magát. Eleinte ke dvezett neki a szerencse, ami még inkább fokozta szenvedélyét. De Fortuna istenasszony csakhamar elfordult tőle és ekkor nap-nap-után mind nagyobb összegeket vesztett. Hamarosan olyan zilált helyzetbe jutott, hogy kártyavesztességeit a sajátjából nem tudta fedezni. Adósságai egyre nőttek, ugyanígyra, hogy már már összezsaptak a feje fölött a hullámok. Ekkor, hogy időt nyerjen, az ezred pénzéhez nyúlt. Néhány száz koronát sikkasztott, amelyvel hitelezőt elhallgattatta. Nem sokáig, mert a lavina egyre nőtt. A gondoktól gyötört ember még egy utolsó erőfeszítést tett, hogy megbibbant anyagi helyzetén segítsen. A kártya asztalnál akarta visszanyerni az elveszett összegeket, de balszerencséje nem hagyta el: teljesen elmerült a hullámokban. Ekkor szökésre határozta el magát. A múlt héten elhagyta ezredét és Budapestre ment. De csakhamar kitudódott az eset, mire az ezred elfogatási parancsot adott ki ellene. Néhány nappal ezelőtt letartóztatták és ma kísérték Nagyváradon át Temesvárra, ahol fogságba vetik.

Ugyancsak sikkasztás miatt körözik Schön Lajos méntelepi őrmestert, aki Szászberekről kétezer korona elemelése után megszökött. A szökésről értesítették a nagyváradi rendőrséget,

mert alapos volt a gyanu, hogy Schön valahol Nagyvárad környékén bujdosik. A gyanu tényleg beigazolódott, ma ugyanis *Bernát Lajos*, a biharpüspöki téglagyár igazgatója telefonon értesítette a rendőrséget, hogy Schönnel ma délelőtt beszélt. A szökött őrmester teljesen lerongyolódott állapotban van. Valószínű, hogy holnapra kézre kerül, mert külsejéből arra következtet a rendőrség, hogy pénze elfogyott és így nem szökhetik tovább.

Elítelt földbirtokos.

„A vonat kerekei alá”

Izgatás egy választáson.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 13.

A legutóbbi általános képviselőválasztásból kifolyólag esett bűncselekmények még mindig foglalkoztatják a bíróságokat. Különösen sok a román vidékről való, ahol a nemzetiségi jelölt érdekében óriási terrorizmust és izgatást vittek véghez a román agitátorok. Ilyen eset történt Karácsonyfalván is, ahol *Margineán János* ottani földbirtokos 7—800 főnyi tömeget szervezett s ezzel 1906. április 30-án este a vasuti állomáshoz ment, hogy a marosújvári választásra menő függetlenségiakat, ebbeli szándékukban meggátolja.

Margineán a vonat érkezése előtt azt a felhívást intézte az összesereglett tömeghez, hogy a vasuton érkező Horvát József pártiakat fogják meg és *dobják a vonat kerekei alá*, hogy „megdögöljenek, mert a magyarokkal tartanak.”

A felizgatott tömeg tényleg megrohanta a vonatot s id. *Gocza Jánost*, a függetlenségi egyik vezérét lábánál fogva lehúzták a vonatról. Szerencsére a vasuti személyzet nyomban segítségére sietett a választóknak s őket nem engedve kiszállni, Balázsfalváig elvitték.

A gyulafehérvári kir. ügyészség indítványára az ottani törvényszék vád alá helyezte a felbujtó *Margineánt izgatás vétsége* miatt s számos tanu kihallgatása után 2 havi államfogházra ítélte. A kolozsvári tábla 6 hónapra emelte fel a vádlott büntetését, amelyhez ma a kir. Kuria *Vaikó Pál* bíró előadásában szintén hozzájárult.

Gyujtogatás a külvárosban.

Az ismeretlen merénylő.

Ujból tüzeset.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Utóbbi időben *Pernyáva* külvárosban egymásután több tüzeset történt. A rendőrség nyomozása során kiderült, hogy eddig ismeretlen tettes rendszeresen gyujtogatja a náddal fedett házakat. A rendőrségnek mindezekig nem sikerült a gyujtót kinyomozni.

Egy darabig beszűntette munkáját a gyujtogató, hogy a rendőrség nyomra ne akadjon. Ugy látszik, hogy most már megelégette a szünetelést, mert nem tartott a rendőrségtől, amely eddig éber figyelemmel őrködött *Pernyávan*. Ma éjjel a gyujtogató ismét megkezdte munkáját és két különböző helyen levő házat lángba borított. A két tüzesetről az alábbi tudósításban számolunk be:

Ma éjjel tizenkét órakor telefonon értesítették a rendőrséget, hogy özv. *Bodea Ferenc* nének *Fejsze-utca* 31-ik szám alatt levő és *Kocsó Mihálynak* *György-utca* 97-ik számú háza kigyulladt. *Moldován* Ödön ügyeletes

rendőrhadnagy kiment a tűzszínhelyére, ahová *Sztankovics* Milos tűzoltóparancsnok vezetése alatt a tűzoltóság is csakhamar megérkezett. A tűzoltók hamarosan eloltották a két égő házat. A kár jelentéktelen.

A két tüzesetet egy hazamenő fuvaros vette észre. Messziről feltűnt neki, hogy a *Fejsze-utcában* szokatlan világosság van. Meggyorsította lépéseit és a világosság felé sietett. Amikor észrevette, hogy özv. *Bodeáné* háza lángokban áll, lármát csapott. A lárma a házbeli és a szomszédos házak lakói megrémülve az utcára rohantak és oltani kezdték a tüzet. Közben valaki a rendőrséget értesítette az esetről.

A fuvaros ezután folytatta utját s a *György-utcába* érve, *Koczó* házat is lángokban találta. A fuvaros azt is látta, hogy a távolban egy ember rohan. A fuvaros eleinte arra gondolt, hogy a fuó embert üldözőbe vegye, mert azonnal tisztában volt azzal, hogy a két tűz gyujtogatás eredménye. A fuvaros azonban lemondott az üldözésről és felzavarta az égő ház lakóit, akik fellármázták az utcát.

A második tüzeset híre csakhamar elterjedt a *Fejsze-utcában* is, ahonnan az ottani tüzhöz kivonult tűzoltók egyrésze a tüzhöz sietett és hamarosan eloltotta azt.

A rendőrség széles alapon megindította a nyomozást az ismeretlen gyujtogaó kézrekerítése iránt.

Sikkasztás

a lipótvárosi kaszinóban

Hol a kártyapénz?

A baccarat.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 13.

A budapesti lipótvárosi kaszinó tagjai néhány nap óta botrányos visszaélésekről suttognak. melyeket a kaszinó vezetőségének egyi kbizalmi állást betöltő tagja, *Spitz* Ede gazda követett el. *Spitz*et néhány év előtt választották gazdává. Igen előkelő, vagyonos embernek ismerték és ezért a kaszinó tagjai és az igazgatóság teljesen megbiztak benne. Sok éven át külföldön tartózkodott és visszatérése után csakhamar előkelő szerepet játszott a főváros előkelő társaságaiban. Februárban megnősült és feleségül vett egy ismert nevű budapesti színésznőt. Költekező módon élt, ami sokaknak feltűnt, de senkisé hitte, hogy bűnös uton szerzi a hozzávaló pénzt.

Nemrégiben meghonosították a kaszinóban a *baccarat* t. A gazdát bizták meg, hogy a játékhoz szükséges asztalt beszeresse. *Spitz* külföldön szerezte be az asztalt, mely alatt egy *Wertheim-szekrény* volt elhelyezve, belül pedig egy nyílás volt, amelyen keresztül az egyes bankok után bedobták a kaszinónak járó százalékot. A szekrényt hetenként nyitották ki és a pénzt az *Ágrár-banknál* helyezték letétbe. A *Wertheim-szekrényt* csak két kulccsal lehetett kinyitni. Az egyik a gazdánál volt, a másik pedig *Lazics* János intézőnél. Minden hét végén egy bizottság jelenlétében nyitották fel a kasszát. *Lazicsnak* már régóta feltűnt, hogy az onnan kikerülő összeg jóval kisebb, mint amennyire ő számított. Ő ugyanis mindig végig nézte a játékot és így hozzávetőleg tudta, hogy mennyi pénznek kellene lenni a szekrényben.

Néhány nap előtt *Spitz* Bécsbe utazott, ahol nyolc napig maradt. A bizottságnak feltűnt, hogy 1400 koronával volt nagyobb a kaszinó bevétele, mint az előző hetekben.

Lazics most már bizonyosra vette, hogy *Spitz* követi el a sikkasztást. Felkereste *Kreicsányi* Kálmán detektívőnököt, akinek elmondta a dolgot. A detektívőnök a legnagyobban titokban megindította a vizsgálatot. Megállapították, hogy *Spitz* mindennap délben megjelenik a kaszinóban, amikor senki sincs ott a tagok közül, csak a telefonos fiuk és abba a terembe megy, ahol a *baccarat-játék* folyik. A bejárattal szemben két ajtó van. A két ajtó közé *Kreicsányi* egy ügyes detektivet rejtett el és az ajtóba két lyukat furatott, úgy, hogy a detektív rejtékéből mindent láthatott, a mi a teremben történik.

Délben megjelent *Spitz* és szokása szerint eltávolította a telefonos fiukat. Amikor egyedül maradt, leült a *baccarat* asztal mellé, elővett két kulcsot és kinyitva a *Wertheim* szekrényt, 3—400 koronát vett ki abból. Épen beakarta zárni a szekrényt, mikor az ajtóban megjelent a detektív. *Spitz* kétségbeesésében rávetette magát és fojtogatni kezdte. Erre a detektív elővette a revolverét és reákiáltott a gazdára:

— Agyonlövöm, ha megmoccan!

Spitz erre megadta magát.

A detektív azonnal jelentést tett *Kreicsányinak*, aki sikkasztás és hatóság elleni erőszak miatt letartóztatta *Spitz*et. A leleplezés után a kaszinó igazgatósága azonnal ülést tartott és úgy határozott, hogy nem kívánja a sikkasztó megbüntetését a nagyobb botrány elkerülése végett. *Bánffy* Dezső báró, a kaszinó elnöke elhajtattott a rendőrségre és keresztülvitte, hogy *Spitz*et szabadon bocsássák. A kaszinó a feljelentést visszavonta, mire a rendőrség a vizsgálatot beszüntette és szabadon bocsátotta *Spitz*et, aki lemondott tisztségéről, kilépett a kaszinó tagjai sorából és külföldre utazott.

A kárösszeg még nincs megállapítva. Hozzávetőleg 80000 korona hiány van, amelynek megtérítése tárgyában most folynak a tárgyalások a kaszinó és *Spitz* gazdagrokoni között.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: *Aranyvirág*, operette. (Zóna előadás.)
Szombat: *Az ördög*, színmű.

* *Lill*. *Hervé* gyönyörű operettje a nyári szinkörben *téli* előadásban került színre. A szereplők mindegyike tudásának legjavával gyönyörködtette a nem nagyszámu közönséget. *Kállay* Jolán végtelenül bájos *Lilijét* egész este ünnepelte a közönség. *Pajzán* jókedvvel, a második és harmadik felvonásban diszkrét finomsággal, igazi művészettel játszott, és énekszámait miad megisméltették. Nagyon jó *Plinhard* volt *Hunyady* József, kacagtató *Saint* *Hipothese* *Leővey* és nagyon jó volt a férj szerepében *Delly*. *H. G.*

* *Gyöngyélet*. Ezt a kitűnő, kacagtató helyzetekkel bővelkedő bohózatot nagyon sokáig pihentette az igazgatóság. A *Gyöngyélet* a jövő hét hétfőjén zónaelőadásban kerül színre. *Georgette* szerepét *Kállay* Jolán játsza, aki a Magyar Színházban ezzel a kitűnő alakításával óriási sikert aratott. Azelőtt *Zsigmondy* Anna játszotta.

* *Az ördög*. *Szendrey* Mihály igazgató, aki ma érkezett haza *Abbáziából*, szombaton este lép fel először a nyári idényben. Egyik legkitűnőbb szerepét, *Molnár* *Ferenc* szellemtől színporkázó vígjátékának, az *Ördög* nek főalakját játsza. A téli szezon alkonyán ebben a szerepben óriási sikert ért *Szendrey* Mihály. A szereposztás a bemutató előadásával teljesen azonos. *Novák* Irén, *Körössy* Juci, *Harmath* Józsa

és Dolly Lajos kitűnő együttese a szinkör közönsége előtt, föltétlen elismerést fog aratni.

* **Uj színpadi csillagocskák.** A tanév végével egy időben összeülnek az Országos Színészegyesület tanácsosai, drámai hősök és kedélyes apák vegyesen a szigorú ábrázattal megcenzurálják az egyleti fölvételért esengő mindkét nembeli művészjelölteket. Ilyenkor rendkívül megélnék a színészek nyugdíjgyesületének Baross-téri palotája és egyforma izgatottsággal várják az ország minden részéből a fővárosba seregülő vizsgálók, hogy a bizottság előtt ragyogtathassák talentumukat. A tegnapi megtartott fölvételi vizsgán két aradi leány próbálta hivatalosan megállapítani, hogy ők izmos művészhelyesek, akiknek helyük van a hazai színpadokon. *Schwarz* Hajnalka és *Neumann* Bella, a két fiatal aradi leány, akik alig hogy otthagyták az iskolapadokat, máris ébredezni érezték magukban a színpadra való vágyódást és mindazt, ami sikerrel kecsegteti őket a festett világok deszkáin. Szorgalmasan tanultak deklamálni, táncolni, sikkesnek mutatkozni és készlődésük meg is hozta az eredményt, mert a tegnapi fölvételi vizsgálaton a bizottság *gyakorlatra bocsátotta* az aradi művészcsemetéket. Tudott dolog, hogy a könyörületes aktorokból álló bizottság ilyenkor igen sok, már színiiskolát is járt jelöltet visszavet és ezért elég szép eredmény a gyakorlati működésre való bocsátás. Ha az inaskodás két éve letelik, úgy végleges felvételért folyamodhatnak az egyesülethez, amely az erősebb tehetségeknek el is engedi a másodszori vizsgát. Hogy színpadra teremtenek bizonyul-e a két leány, azt még csak a gyakorlat során fogják igazolni az új pályaválasztottak.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután Jókai Mór hatásos regénydrámája: az Aranyember kerül előadásra, mérsékelt helyárrakkal. Este Gül Baba operetteben Rontay Boriska lép fel először a nyári idényben. Gabor diákok játéka, amely szerep már annyi tapsot és elismerést szerzett a temperamentumos művésznőnek.

* **Műsorváltozás.** A holnapi zónaelőadásra kitűzött Szép Ilonka operettet H. Harmath Józsa, a címszerep alakítóját ért családi gyász miatt levették a játékrendről s helyette Huszka Jenő bájos operettjét: Arany virágot adják elő

A szülésznő büne.

Meggyilkolt színésznő.

A szerető, mint felbujtó.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 13.

Nemrégiben nagy port vert fel az a kínos botrány, amelynek középpontjában egy debreceni szülésznő állott, aki temérdek ártatlan gyermeket emésztett el a szegyenüket palástolni akaró anyák beleegyezésével. Alig simulnak el a botrány által felvert hullámok, hasonló bűntény került napvilágra a fővárosban. A fővárosi tudós asszony, — amint már megirtuk — egy színésznőnek nyújtott segítséget, amely azonban a színésznő halálát okozta. A borzalmas bűntényről fővárosi tudósaink az alábbiakat táviratozza:

Nap-nap után hangzatos hirdetésekben ajánlotta fel segítségét nők részére *Kallós* Piroska férjezett özv. *Zelberbauer* Istvánné szülésznő azzal, hogy Erzsébet-körut 5 sz. alatti lakásában paciensei teljes ellátást is nyerhetnek. Ez év április végén *P. Ervin* orvosnövendék kíséretében megjelent *Kallós* Piroska lakásán *Gualik* Emilia színésznövendék, aki viszonyának szegényümmölcsetől akart megszabadulni. Az orvosnövendék 40 korona honorariumban egyezett meg *Kallós* Piroskával, aki minden lelkiismeretfurdalás nélkül vállalkozott a veszélyes műtét végrehajtására.

A szerencsétlen leány a „tudós asszony”

operációja után nagyon rosszul lett, úgy, hogy be kellett szállítani a szülészeti klinikára. Itt aztán halálos ágyán bevallotta nővére, *Gualik* Margit, továbbá özv. *Fehér* Tivadarné ápolónő és *Desseffy* Aladár dr. kezelőorvosa előtt, hogy *P. Ervin*nel való szerelmi viszonyának következményeitől *Kallós* Piroska szabadította meg. A leány ezen vallomásáról a klinika igazgatósága a haláleset bekövetkezése után nyomban értesítette a rendőrséget, amely özv. *Zelberbauer* Istvánnét vallatóra fogta.

A szülésznő tagadással akarta magát kiszabadítani a bajból. Tagadta, hogy *Gualik* Emilián tiltott műtétet végzett volna. Tagadásával szemben azonban mindazok, akiknek a leány halálos ágyán elmondta a történeteket, továbbá maga *P. Ervin* is terhelő vallomást tettek.

Az orvosnövendék beismerte, hogy ő vezette *Gualik* Emiliát *Kallós* Piroska lakására s itt ő alkudott meg ezzel a műtét díjára nézve. A terhelő adatok alapján letartóztatott szülésznő ellen a befejezett vizsgálat után a kir. ügyészség vádiratot adott angyalcsinálás büntetteért és emberölés vétségeért. Ezen vádiratban az ügyészség megvádolja *P. Ervin* orvostanhallgatót is mint bűnrészt. A szülésznő védője, *Dénes* Endre dr. ügyvéd a mai napon a vádirat ellen kifogásokkal élt s ezekben újabb bizonyítékokra hivatkozva, az eljárás beszüntetését kéri védelem ellen. A vádtanács a jövő héten dönt érdemben a kifogások felett.

Papp Béla juhászbojtárja.

Zsoldics Mihály kiszabadult.

A szatmári tragédia.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

— Hívják föl a háromszáztizenkettest! — adta ki a parancsot szombaton reggel a főporkolábnak az illavai fegyház igazgatója. És néhány pillanat múlva megjelent egy kánypé, ráncos homloku, alacsony termetű rab, paraszti alázattal tekintve a hatalmas urra, aki ezuttal ünnepélyesen fölállt és így szólt:

— Ó felségének, a királynak kegyelme visszaadja a szabadságát kendnek, *Zsoldics* Mihály!

Hat esztendő óta először történt, hogy a nevét hallotta: *Zsoldics* Mihály, mert mindez időn át csak a 312 ik szám volt. És mialatt — úgy a hogy — király és nemzet együtt ünnepelte jubileumát, belefondott e történelmi pillanatba emléke egy régen elfelejtett bűnpörnek, mely a szatmári testvérgyilkosság címe alatt kapott örök helyet a Pitavában.

... Sötét novemberi reggel volt. A pizkosan szürke ég derengő háttéréből ridegen bontakozott ki a szatmári törvényszék udvarának magas fala, amelynek párkányán egy tűzoltó sétált föl-alá, emberfölötti arányokban rajzolódván a horizontra. A közeli püspöki székesegyházban negyedhatot ütött az óra és az akasztófa készen állott az egyik sarokban. Már tegnap délután óta . . . Az aktus résztvevői lassan gyülekeztek: a hivatalos személyiségeken és az újságírókon kívül megyei urak, katonatisztek, egykori barátai a delikvensnek, *Papp* Bélának. Az urakon meglátszik, hogy szórakozva virrasztották át az éjszakát . . .

És mikor megszólal a lélekharang, föltűnik a szomorú menet a fogház kapujában: szuronyos fegyőrök, majd a pap és *Márton* fogházfelügyelő között *Papp* Béla. Meghagyták ruháját, csak inggallérját vették le. Csinos fekete fiatal ember, izzó sötét szeme alatt piros folt, nyáriás fekete kabátjának gallérja feltűrve, ke-

zét fázékonyan mélyeszi zsebébe, — az egész jelenet úgy fest, mintha egy elegáns fiatalember átlumpolta volna az éjszakát és most szégyenkezve somfordálna hazafelé . . . Pedig akasztófa a célja . . . Osszeszorított foga közül odasugja valami különös hangon *Márton* fogházfelügyelőnek:

— Istenem, *Mártonkám*, mi lesz ezután?!

Öt perc múlva kiöltött nyelvvel lógott az akasztófan. Kondult a lélekharang. És egy — ekkor még — hosszubaju, napbarnitotta arcú paraszt sirva térdepelt ugyanannak a fogháznak a második emeletén, mellét verdesve és *Miatyánkot* imádkozva: *Zsoldics* Mihály, a *Papp*-család juhásza, kit testvérgyilkosságra békelt fel *Béla* urfi.

— . . . Bocsássad meg a mi bűneinket . . .

Az újságírók így találták a cellában, mikor akasztás után engedélylyel fölkeresték.

— Megvolt? — kérdezte inkább a tekintetével.

— Az már Isten előtt áll! — mondta a porkoláb, nem említvén *Papp* Béla nevét.

— Isten legyen kegyelmes a nagyságos urhoz! — sóhajtotta jámborul a paraszt. És a hanglejtésben, ahogyan ezt a szót: nagyságos ur! — kiejtette, benne volt az egész tragédiának a magyarázata, sötét szociológiai háttérrel.

Ime, a magyar paraszt, aki megszokta, hogy az ur parancsol és aki teljes világi életében úgy látta, hogy urnak nem esik baja. Miért ne gyilkolt volna, mikor a nagyságos ur parancsolja és a mikor semmi büntetés sem érheti, hiszen itt van mellette a nagyságos ur, mint cinkostárs! Hanem azért mégis csak akasztófa lett a vége . . .

Mikor az akasztás után délfele megjelent a fogházban *Zsoldics* Mihályné, rögtön bebocsátották a síró asszonyt a megtört rabhoz.

— Edes párom — biztatta a derék magyar asszony az elítélt gyilkost, — sohase essék kétségbe, imádkozzék a jó Istenhez, meg vigyázzon az egészségére. Rendben tartok én addig mindent . . .

Papp Béláné rögtön elvált az urától, mihelyt vádat emeltek ura ellen, az egyszerű parasztasszony bibliikus hűséggel kitartott *Mihály* mellett.

Most már ismét együtt vannak férj és feleség a Szamos partján, ahol hét esztendő előtt a tizenkétéves *Papp* Endre urfi lövéstől holtra találva, lebukott *Lili* nevű lováról. Mindkét gyilkosa megvezekelt, az egyik halálával, a másik életével.

SPORT.

+ **Aradi atléta kitüntetés** Berlinben. E hó 16-án, vasárnap Berlinben nemzetközi atletikai verseny lesz, amelynek egyik kimagasló pontja a Pentatlon verseny, amelyre a német császár tiszteletdíjat ajánlott fel. *Mudin* István, a Magyar Atletikai Klub tagja, ki legutóbb Athenben csak viz-major folytán esett el a Pentatlon-versenyben az első díjtól, abban a kitüntetésben részesült a berliniek részéről, hogy a sport ünnepére, amelynek a trónörökös a védnöke, külön személyes meghívást nyert. A hazai sportkörök, akik ismerik *Mudin* jelenlegi jó formáját, nagy reménységgel néznek a vasárnapi verseny elé. Résztvesz a berlini tornán kivüle még három jeles atlétánk, egy táv-, egy rud- és egy magasugró, akik *Muzsa* Gyula orsz. képviselő vezetésével mennek Berlinbe és valószínűleg ott is dicsőséget szereznek a magyar színeknek.

Aktuális emberek.

Lübeck jubilál.

Arad, június 13.

Van Aradon egy régi korcsma: a *Jó pásztor*. El sem lehet nélküle képzelni a Rácvárost, annyira hozzátartozik. Régi a cégere és jó a bora. Ennek a régi vendéglőnek leghíresebb nevezetessége *Lübeck Herman*, a főpincér. Még fiatal ember volt, amikor pályáját megkezdte a *Jó pásztorban*, azóta negyven hosszú esztendő telt el. Néhányszor otthagya régi helyét, de mindannyiszor visszatért oda, mert nem érezte jól magát másutt, mert hiányzott neki valami: a *Jó pásztor*, a megszokott régi törzsvendégek, az általa híressé vált jó bor: a penészes. Lübecknek mindig eszébe jutott, valahányszor kilépett az üzletből, hogy neki kötelessége ott maradni, hogy ő nem tud ellenni a *Jó pásztor* nélkül. Rosszul is érezte magát, mert nem hallotta *Nagy Kálmán*nak ismerős hangját:

— Á spriccer, Lübeck!

Es ő nem felelhetette rá közismert mondásával:

— Gyüvek!

Lübeck tehát mindig visszatért oda, ahová az egyénisége, a szive és a megszokás vonzották. A valamikor hollófürtü Lübeck, a snájdig pincér most már dereshaju bácsi. Negyven esztendeje éppen, hogy kiszolgálja régi ismerőseit. Most pedig jubilál Lübeck, a mindig mosolygó, szolgálóra kész, kedves főpincér. A jubileuma alkalmával pedig elszomoríthatnák Lübecket a reminiscenciái. Hiszen az ő keze alatt nem egy előkelő aradi vendéglős pincérreskedett, akinek az isten felvitte a dolgát. A jubiláns azonban nem szomorkodik: megnyugszik a változhatatlan végzetben, amely őt pincérnek szánta. Nincs is neki más ambíciója, mint pincérnek lenni. Ezt a pályát szereti, ezért rajong, ez az ideálja, amelyet negyven esztendeig imádott és ezentúl is imád, mert pincér fog ő maradni, amíg bírja. Lübeck pedig bírni fogja, mert legény ám a talpán.

Lübeck Herman nevezetes embere lett Aradnak. Jelen volt a Kossuth asztaltársaság alapításánál és azóta kevés megszakítással a spriccer-hordás közben résztvett annak minden tevékenységében. Szemlélője volt a politikai nagyságok szárnypróbálgatásainak végighallgatta első szónoklatukat és megjövendölte róluk, hogy országos híri emberek lesznek. Lübeck büszke is politikai ismerőseire, akiknek a *Jó pásztorban* való megjelenése valóságos ünnepet jelent a számára.

Hirneve Arad határán túl is elterjedt. Nem kisebb ember, mint *Kossuth Ferenc*, a jelenlegi kereskedelmi miniszter is ismeri a *Jó pásztor* főpincérét. Amikor mint az országos függetlenségi párt elnöke először járt Aradon, elvezették aradi párthivei a *Jó pásztorba* is, a Kossuth-asztaltársaság otthonába. Kossuthnak megmutattak minden emléket, amely halhatatlan atyjára vonatkozik. Végül *Barabás Béla* megmutatta a főpincért:

— Ez meg a Lübeck!

Kossuth pedig kezét fogott Lübeck Hermannal, aki boldogan hozta a pártelnöknek a jófajta penészes. *Bieronymy Károly* volt kereskedelmi miniszter is megfordult a *Jó pásztorban*, amikor Aradváros képviselője volt. Hieronyminak is bemutaták Lübecket. Ahány politikai csak megfordult Aradon és vendége volt a Kossuth-asztaltársaságnak, az mind megismerte Lübecket, mint a *Jó pásztor* tartozékát. Lübeck tehát hirneves ember lett.

Állandó vendégei nagyon szeretik a fürge pincért. Néha elévődnek vele és kritizálják az ételeket. Ilyenkor Lübeck ezekkel a szavakkal tromfolja le a kötekedőket:

— Bár száz évig ehetnék ilyen ételt.

Nem is lehet rá haragudni, mert nem konfidens. Csak otthonosan érzi magát a törzsvendégek között, akikről úgy gondoskodik, mintha a fiai volnának.

Ma jubilál Lübeck. Csendesen, ünnepély nélkül, mintha nem is negyven éve lenne pincér. A törzsvendégek megélezzik s ettől Lübeck annyira zavarba jön, hogy először életében nem hozza rendesen a megrendeléseket. A vendégek türelmetlenül kiabálják:

— Hát mi lesz, Lübeck?!

És Lübeck zavartan válaszol:

— Azonnal gyüvek!

Egy percre kimegy és szétmorzsol egy könyvet a szeméből. O nem szokott az ünnepeltetéshez, csak a mások ünnepléséhez. Es boldog a jubiláns, mert látja, hogy mennyire szeretik. Jól esik neki, hogy ő mindenkinek csak *Lübeck* . . .

Kár.

Ébredeznek.

Szaporodnak az indítványok.

Kossuth Ferenc haragszik.

Háborúság a 48-asok között.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 13

A kormánynak még fő a feje, miként szabadulhat ki válságos helyzetéből, amikor egyszerre indítvány-áradattal lép el a függetlenségi párt agrárius része. Az indítványok sok nehéz kérdésnek gyors megoldását követelik, jól lehet a kormány egyelőre legelőbbre való munkáit, az alkotmánybiztosítókat és a kiegyezést sem tudja tető alá hozni.

A tegnapi indítványok után ma még egy csomó indítványt jegyeztek be a Ház indítványkönyvébe az agrárellenes képviselők, hogy így elvegyék a tegnapi kellemtlenkedő indítványoknak komolyságát is. Kossuth Ferencnek nagy bosszúságot okozott a hirtelen felbuzdulás, amely legalább is nem helyén való akkor, amikor megrendült királyi bizalom révén a kormány jóformán csak időlegesen van hivatalában.

Távirati tudósításunk a következő:

Kossuth az agrár-indítványokról.

A tegnap megindult indítvány-zuhatagról folyik ma is a szó a képviselőházban. A folyosókon reggel óta nem hallatszik más kérdés:

— *Aláírták az indítványomat?*

És a függetlenségi képviselőket — egyiket a másik után — cipelik be a 48-as néppárt új vezérei a jegyzői szobába, ahol az öt indítvány aláíróinak a sora szaporodik. Szép titokban folyik az ellenakció is: *hét új indítványt* terveznek, amelyeknek szintén szociálista tendenciája van, de nem agrár-szemponatok dominálnak benne.

Polónyi Géza most is benn van a Házban s látható izgalommal szaladgál egyik embertől a másikig.

— Mi érdeke van Polónyinak az indítványok körül. Hiszen azt jelentette ki, hogy semmi köze hozzájuk? — mondta egyik alkotmánypárti képviselő.

— Hát nem tudod, hogy éppen ezért biztos, hogy ő van mögöttük! — válaszolta nevetve Kelemen Samu.

Az öt indítványhoz ma már hozzá-szólt *Kossuth Ferenc* is. Amint bejött a Házba, találkozott *Mérey Lajossal*, az ak-

cio egyik vezetőjével és egész ingerülten támadt reá:

— Ez aztán csakugyan nem járja, — mondta — hogy ti az elnökség és a függetlenségi párt vezetőinek megkerülésével jöttök indítványokkal. Annál *rosszhiszeműbb dolog ez*, mert kimondtuk, hogy minden indítványt a pártértekezlet elé kell terjeszteni.

Mérey zavartan védekezett:

— Hirtelen támadt az indítványok ötlete . . . Tegnap egy reggeli lap megtámadott minket, hogy nem törődünk a néppel. Erre sürgősen válaszolni kellett. Majd a legközelebbi pártértekezletnek ugyanis bejelentjük a dolgot . . .

Kossuth idegesen otthagya. Délben különben az indítvány beadói Kossuthnál értekezletet tartanak s ezen dől el a függetlenségi párt magatartása azokkal szemben. Addigra közrekerülnek az ellenindítványok is, amelyekben szó lesz a népiskolák államosításáról, az ingyenes orvosi kezeléstről és egyéb kívánságokról.

Délben *Nagy Emil*, *Mérey Lajos*, *Okolicsányi László* és *Baross János* föl is keresték *Kossuth Ferencet* és előadták neki, már tegnap keresték, hogy bejelentésük neki indítványait, de nem találták meg.

Kossuth erre azt felelte, hogy tudomásul veszi a bejelentést, de nem tagadhatja, zokon esett neki az, hogy pártszakas ellenére előzetes bejelentés nélkül jegyezték be indítványait, noha azok részben az ő tárcájához is tartoznak. Ohajtja, hogy a pártszabályokat szigorúban tartsák meg.

Végül abban állapodtak meg az indítványozók a miniszterrel, hogy javaslataikat a hétfői függetlenségi pártértekezleten tárgyalni fogják.

A kontra-indítványok.

A tegnapi indítványáradatnak ma már folytatása volt a Házban. *Farkasházy Zsigmond*, *Lipthay Sándor* és *Szász József* hét indítványt jegyeztek be, amelyeknek tartalma a következő:

1. Utasítsa a Ház a kormányt oly törvényjavaslat előterjesztésére, amely a *népoktatást ingyenesé teszi*.

2. Utasítsa a Ház a kormányt oly törvényjavaslat elkészítésére, amely az *ügyvédi*, *ügynöki* és *szövetkezeti visszaélések* ellen megvédelmezi a polgárokat.

3. Indítvány a kisbirtokosok tehermentesítése és a kisgazdák jelzálogterheinek konvertálása dolgában.

4. Indítvány a 700 koronánál kisebb jövedelem teljes adómentességének biztosítására és a progresszív adó megvalósítására.

5. Indítvány a közegészségügy államosítása tárgyában.

6. A községi pótdadó maximuma ne legyen több mint az állami adó 45 százaléka.

7. Törvénytervezet, amely szerint fölhatalmaztatik a vallás- és közoktatásügyi miniszter, hogy két éven át két millió erejéig állami elemi iskolákat létesítsen. Ennek az indítványnak megokolásában megemlítik, hogy több százezerre rug ama gyermekeknek száma, akik elegendő iskola hiányában semmiféle oktatást nem nyernek és hogy az eddig fölvetett összegek kevesek az iskolák föntartására.

Hencz Károlynak is van indítványa. Tekintettel egy közelebb fenyegető aratósztrájk veszedelmére, gondoskodjék a kormány arról,

hogy az Amerikában élő magyar állampolgárok az amerikai konzulátusok útján összegyűjtsenek és az állam költségén mielőbb hazájukba visszahozassanak.

Mezőfi Vilmos indítványában az általános titkos községenkénti választói jogról szóló reform sürgős benyújtását követeli.

Lengyel Zoltán ma egyszerre öt indítványt jegyzett be. Ezekben emlékezteti a függetlenségi pártot a 48-as programra, amelyet illő volna a parlamenti többségnek megvalósítani. Indítványai az önálló magyar hadsereg megvalósításáról, az önálló vámterület életbeléptetéséről, az önálló magyar bank létesítéséről s a teljes magyar királyi udvartartásról szólanak és végül a Házzal utasítatni kéri a kormányt, hogy a magyar külügyi képviselőt, különösen pedig az önálló magyar konzulátusok föllállítás tárgyában sürgősen terjesszen elő törvényjavaslatot.

Az indítványjegyzés meglehetősen izgatott hangulatot teremtett. Voltak, akik azt mondták, hogy a mai beírások egyenesen *Kossuth Ferenc* biztatására történtek. A tömeges előterjesztéssel ugyanis elveszik a tegnapi indítványok komolyságát és egészen elposványosítják az akciót. Hir szerint éppen *Kossuth Ferenc* intencióinak megfelelőleg jegyezték be ma több indítványt, mert bár délben szintén megbékült *Kossuth*, mégis igen rossz néven vette Nagy Emiléknek hirtelen mozgolódását.

Indítványozók lovagias ügye.

Az indítványok miatt ma lovagias affér támadt. *Farkasházy Zsigmond* a Ház jegyzői szobájában írta be az indítványát. Ugyanabban a szobában tartózkodott *Nagy Emil* is, aki oda-szólt *Farkasházy*nak:

— A képviselőházban föl fogok szólalni és kijelentem, hogy indítványodat csak szereplési vizketegből tetted meg.

Erre *Farkasházy* így válaszolt:

— Én pedig meg fogom mutatni, hogy te becsapod a kisgazdákat.

— Akkor én pofonítottam, — kiáltotta vissza *Nagy Emil*.

— Én pedig visszautáltam, — felelte higgadtan *Farkasházy*.

Nagy Emil erre kirohant és elküldte segédeit, *Benicsky Árpádot* és *Batthyány József* grófot *Farkasházy*hoz, aki még csak most fogja segédeit megnevezni.

Igen különös, hogy ennek a balkáni jelenetnek a provokátora éppen *Nagy Emil*, aki csak a közimultban nyugati államokban járván, meghatóan szépen írt annak a szükséges ségéről, hogy a magyarok is magukba szívják a magasabb kulturát, vessenek le keleties tempókat és igyekezzenek a politikában is, a társadalomban is csupán észokokkal és nem dorongokkal argumentálni. És ime, a nagy műveltségű és tehetségű fiatal honatya idehaza az első adótt alkalommal egy csöppet sem mutatkozik kultúrembernek, hanem pofonokat kínál egy vele teljesen egyenrangú és nála magasabb szinten álló képviselőtársának.

Későbbi távirat jelenti, hogy *Farkasházy Zsigmond* segédeitül *Hentaller Lajost* és *Szász Józsefet* nevezte meg. Minthogy *Hentaller* ma el volt foglalva, a segédek csak holnap ülnek össze az ügy elintézésére.

A M-g ma esti számának egyik cikke élesen támadja *Farkasházy*t, aki ezért holnap provokáltatja *Lovász Márton*t, a lap felelős szerkesztőjét.

HIREK

Kártyapénz és kultúra.

Arad, június 13.

Egy leleplezett sikkasztás révén ma kiderült, hogy a budapesti lipótvárosi kaszinóban oly hatalmas összegű kártyapénzek folynak be, hogy holmi hetenként mutatkozó tizezer koronás hiány csak hetek múlva és csak véletlenül derült ki. Ahol ilyen csekélyégeket lehet feltűnés nélkül elemelni, vajjon milyen lehet a maga egészében az a kártyapénz? Sőt, ha már folytatjuk a feltevést, mekkora lehet az az összeg, amelyet jobb ügyhöz méltó buzgalommal kockára tesz itt egy csomó uriember?

De nem, erről ne essék itt szó. Utóvégre mindenki azt tesz a pénzével, amit akar. Egyik így, a másik úgy feccséri el, kinek mi köze hozzá? Ez mindenkinek olyan ügye, amelybe belszólni esetleg csak a családjának van joga. Szóval ez a legteljesebb mértékben magánügy.

Hogy milyen hatással van a kártyaszennyvedély a társadalmi és családi életre, az erkölcsre és így tovább, azt se vitassuk. Szalmát csépelni és ezt a kérdést firtatni körülbelül egyre megy.

Ebben az ügyben csak egy dologhoz lehet hozzászólásunk: a kártyapénzekhez. Az a budapesti kaszinó átengedi a helységeit tiltott játékokra s egy hét alatt annyit keres ezen a révén kártyapénzben, hogy egy tizezerkoronás sikkasztás fel sem tűnik. Bizonyos tehát, hogy az elsikkasztott összegnél jóval több, legalább is kétszer annyi a pinkapénz.

Husz ezer korona bevétel egy hét alatt!

Milyen immoralis uton és milyen immoralis célra! Mert az többé-kevésbé bizonyos, hogy a kaszinó által besöpört ezreket aligha fordítják nemesebb célokra, mint a milyen tisztességes uton az a jövedelem keletkezett.

És lám, még azt mondják, hogy szegény, nyomoruságos ország vagyunk, ahol alig lézeng a pénz, s kulturális célokra csak fillérek telenek.

S míg a kultúra garasokon él, a kaszinók pinkáiban hetenként annyi pénz forog meg, hogy nem is veszik észre azonnal, ha tizezer korona eltűnik. Valóban, a helyzet rendkívül fonák. Mert pénz vagy van, vagy nincs. Hogy csupán kulturális célokra ne legyen — ez beteges állapot.

De hol állnánk akkor, ha a kaszinók évenként legalább a felét fordítanák iskolákra annak a pénznek, amit a kártyán bevesznek?

Öngyilkosság a tébolydában.

Arad, június 13.

A budapesti lipótmezei elmeegógyintézetben ma hajnalban öngyilkosságot követett el *Erdélyi Lászlóné* született *Weck Mária*.

A szerencsétlen asszony *Erdélyi László* mogyoródi földbirtokosnak a felesége. Mindössze huszonhét esztendő s nemrég ment férjhez. A házasság elellete nagyon boldog volt.

Egyszerre csak azonban az asszonyka folyton a tulvilággal kezdett foglalkozni.

— Szellemeket látok, szellemeket látok, — suttozta — a szellemek fojtogatják a fehér nyakamat. Szabadítsanak meg!

A férj csillapította, megnyugtatta. De a nyugalom nem sokáig tartott. Az asszonyon megint erőt vett az üldözési mánia.

— Meg akarnak gyilkolni a szellemek! — sikoltotta minduntalan.

A férj végre elhatározta, hogy a lipótmezei intézetbe adja a feleségét. Itt föl is vették és ápolni kezdték. A gyógyulás jelei azonban nem mutatkoztak. A rohamok sűrűn ismétlődtek és rettenetesen megviselték a boldogtalant.

Hogy kárt ne tehessen magában, olyan ágyba fektették, amely hálóval volt behuzva. Az éjszaka kivágta a hálót, úgy hogy leugorhatott az ágyról. Egyenesen az ablakhoz rohant.

— Már jönnek, már jönnek! — kiáltotta — hogy elvigyenek! Segítség!

Kezével bezúzta az ablakot és fölkapva egy üvegszilánkot, a nyakába döfte azt és azután nyiszálni kezdte vele a torját.

A zajra besiettek az ápolók. Ekkor már a padlón hevert a szerencsétlen asszony és patakban ömlött a nyakából a vér. Az orvosok is eljöttek, bekötözték a sebet, de már nem segíthettek.

Néhány perc múlva elvérzett, meghalt.

— Szociálisták a sajtószabadság ellen.

Budapest-ről táviratozzák: A Magyar építőiparosok országos szövetségének lapja, a *Munkaadó* vezércikkét írt az építőmunkások közműves-szakosztályának feloszlásáról, de a vezércikket a szedők nem szedték ki. A nyomdászemélyzet, amely a *Molnárak Lapja*-nak szolgálatában áll, a cikk tartalma miatt tagadta meg annak kiszédését. A lap első oldala üresen jelent meg, alul csak a következő sorok voltak olvashatók:

Ezen az oldalon kellett volna ily című cikknek megjelenni:

A belügyminiszter feloszlatta a budapesti közművesek szakszervezetét.

Dacára azon kollektív szerződésnek, amely a nyomdafőnökök egyesülete és a budapesti nyomdaipari munkások szakszervezete között 1905. november 13-án kötött és amely 1910. április 30-ikáig még tart, nyomdánk szervezett szedői és nyomdászai megtagadták a cikk kiszédését és kinyomatását. Éljen tehát a kollektív szerződés! Éljen a magyar szabadság! Éljen a magyar sajtószabadság!

— Az állami vasgyárak beruházásai. *Budapest-ről táviratozzák:* A képviselőház pénzügyi bizottsága ma *Szell Kálmán* elnöklete alatt ülést tartott, a melyen az állami vasgyárak beruházási költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalták. A vita során *Szell Kálmán* is felszólt és kijelentette, hogy nem helyesli az állami vas és gépgyáraknak az állam kezéből való kibocsátását. *Wekerle Sándor* kijelenti, hogy a törvényjavaslattal az állam nem akar a magángyáraknak konkurrenciát csinálni és ahol, mint a gőzcsepplőgépeknél, némi versengés van a magániparral, ott is arra fog törekedni, hogy az állam konkurrenciája minél kevésbé érezhető legyen. A bizottság ezután általánosságban és részleteiben elfogadta a javaslatot.

— *Wertheimstein Rózsika* az angol király udvarában. Az a szép szerelmi regény, amelynek *Wertheimstein Rózsika*, a nagyváradi földbirtokos kisasszony a hősnője, újabb fejezethez ért. Londonból érkezik a híre, hogy *Edvárd* király, Anglia uralkodója, június 6-án ünne-

pies fogadó estét adott, amelyen lord *Rotschild* Charlest s nejét *Wertheimstein* Rózsikát is bemutatták a királyi párnak, s az udvar tagjainak. A királyi pár kitüntető szívélyességgel fogadta Rotschildékat s a fiatal lord nejevel a királyné hosszasan beszélgetett. Edvárd király élénken kérdezősködött Rotschildnétól a magyarországi viszonyokról, s rendkívül kegyesen hallgatta meg a feleleteket. Később a cercle alkalmával a királyi pár újabb megszólítással tüntette ki Rotschildékat.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte a Vásárhelyi-Heppes- és Czárán-családokat. Özv. seprősi *Czárán* Antalné, szül. kézdivásárhelyi *Vásárhelyi* Eszter, néhai *Vásárhelyi* Béla főispán nővére ma reggel hat órakor 74 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Az elhunyt urnőben *Heppes* Aladár vármegyei tb. főjegyző nagyanyját gyászolja. A temetés holnap délután öt órakor lesz a Deák Ferenc-utca 40-ik számú házból.

— **Egy szerencsés ember szerencsétlensége.** Budapestről táviratozzák: Egy évvel ezelőtt *Lilienthal* Vilmos elment *Künstler* Mór asztalos mester ismeréséhez s nyolc nyolcadtól álló osztálysorsjegyének egy részét eladásra kínálta neki. Az asztalos belement az üzletbe s attól kezdve pontosan fizette megújításokkor a sorsjegy árát *Lilienthal*nak, de valami különös figyelemmel nem kísérte a huzásokat s így fogalma sem volt róla, nyert-e, vagy sem? Néhány nappal ezelőtt megjelent nála *Lilienthal* Vilmos, s tudomására hozta, hogy 400 koronát nyertek, amelynek felét, 200 koronát azonnal át is adta. *Künstler* Mór örömmel ujságolta a dolgot ismerőseinek, akik azonban gyanusnak találták *Lilienthal* szereplését, s azt tanácsolták neki, nézzen gondosabban a nyeremény után, hátha nagyobb a nyert összeg. Az asztalosmester megfogadta a tanácsot és szinte meghült ereiben a vér, mikor megtudta, hogy 79311. számú sorsjegye nem 400, hanem *kilencven ezer koronát nyert*. Azonnal ügyvédhez rohant, aki a rendőrségre utasította. A rendőrség megállapította, hogy *Lilienthal* a hatalmas összeget *hiánytanul felvette*, de *Künstler*nek nem fizette ki az öt megillető részletet. Ez alapon a rendőrség megindította az eljárást a lelkiismeretlen sorsjegy társtulajdonos ellen.

— **Buknak az ügyvédi vizsgán.** A régi törvény szerint, amint ismeretes, csak kétszer lehetett ügyvédi vizsgára menni s ha a jelölt másodszor is megbukott, ügyvédi oklevélre nem tehetett többé szert. Éppen ezért csak elvétve történt, hogy a jelöltet a második alkalommal is elbuktatták. Száz közül legfeljebb két-három ilyen eset fordult elő. Ugy látszik azonban, hogy a jövőben másképpen lesz. Az új vizsgarend most június 1-én lépett életbe és máris mutatkozik a hatása. Mert ugyanis ezen-tul akárhánszor neki lehet menni a vizsgának, a 25 jelölt közül, akik a budapesti ügyvédi vizsgáló-bizottság előtt a héten jelentkeztek, 12 megbukott s így percentekben kifejezve: majdnem ötven százalék. A különbség a régi és új rend között ugyancsak szembeötlő.

— **Harminc kocsis és egy leány.** Budapestről táviratozzák: Az *Grömvölgy*-utcában van egy nagy kocsis telep, amelyen állandóan harminc-negyven kocsis szokott tartózkodni. Tegnap este a telep előtt elhaladt egy *R. S.* nevű csinos paraszt leány, akit a kapuban ólálkodó két kocsis beakart csalni a telepre. A leány azonban nem reagált a szíves hívásra és tovább sietett. A legények ekkor utána mentek, megfogták és behurcolták a telepen lévő sötét szobába. A leányt egész éjjelen át fogva tartották s a telepen tartózkodó összes kocsisok, számszerint mintegy *harmincan merényletet követtek el ellene*. Még reggel sem akarták elengedni, de valahogy kiszabadította magát és

futásnak eredt. A kocsisok utána rohantak, s ekkor történt, hogy egy véletlenül arra haladó mezőőr a leány védelmére kelt. Azonban veszedelmére lépett közbe, mert a kocsisok *leütötték*. A míg a verekedés tartott, sikerült a leánynak egérutat venni s elmenekülni. A leány, akit az éjjeli kaland beteggé tett, jelentést tett a rendőrségen, amely az eljárást azonnal megindította.

— **Baleset a hegyaljai motoroson.** Az Arad felé jövő motorvasut Gyorok állomáson ma este elütött egy nyolcvan éves öreg urat, aki az ütdés következtében könnyebb sérülést szenvedett. A baleset annyira jelentéktelen volt, hogy az öreg ur felszállt a motorosra s folytatta útját Aradra. A baleset oka maga a sértett volt, mert annyira süket és rövidlátó, hogy nem vette észre a motor közeledését, amely pedig erőteljesen csöngetett a sínek mellett álló embernek.

— **A posta- és távirdekaszinó botránya.** Budapest-ről táviratozzák: A budapesti posta- és távirdekaszinó kártyaszobájában a minap éjjel egy társaság tekintélyes összegekben házárjátékot játszott. A legtöbbet *Miklós* Hugó vesztette, aki, mikor már utolsó fillérjét is eljátszotta, távozott, de előbb néhány sort írt a kaszinó panaszkönyvébe. Ebben felhívja az igazgatóság figyelmét a kaszinó helyiségeiben folyó házárjátékokra s felszólítja, hogy tegye lehetetlenné azt. Az ő tapasztalata szerint ugyanis többen vannak, akik a játékot szinte hivatásszerűen üzik s *utaznak a kartársak pénzére*. *Miklós* Hugó panaszkönyvbéli kifakadása óriási felháborodást keltett a kaszinói kártyajáték rendes résztvevői közt, akik végre is a választmány elé vitték a dolgot. A választmány ma délután döntött ebben az ügyben, s ahelyett, hogy elégtételt szolgáltatott volna *Miklós* Hugónak, vagy erélyesen intézkedett volna a házárjáték beszüntetése iránt, a legradikálisabb módhoz fordult s egyszerűen *kigolyózta Miklóst a kaszinó tagjai sorából*. *Miklós* Hugó kijelentette, hogy most már ő sem hagyja annyiban a dolgot és bünvádi panaszt tesz.

— **A megkáromolt Gotterhalte.** Egy tulbuzgó kassai rendőr feljelentést tett a kassai kir. járásbírósnál, hogy *Derkota* Lajos cipészsegéd május hó 30-án az urnapi körmenet alkalmával, midőn a katonai zenekar a *Gotterhaltét* játszott, káromkodott. *Forgách* Tivadar kassai ügyészi megbízott azonban a vád képviselőt a következő indokollással megtagadta:

— **Mint hogy a feljelentés szerint** *Derkota* Lajos nem az istent, de a katonai zenekart szidalmazta, mert ez a *Gotterhaltét* játszott, minthogy a feljelentésben a terhelt által használt kifejezések megjelölve nincsenek, de azok, ha talán meggyalázók lennének is, a hazafias lélek méltó felháborodásának a következményei voltak csupán, ez alapon — tényálladék hiányában — a vád képviselőt megtagadom.

A derék magyar szívre valló indokollást nagy örömmel vették tudomásul Kassán.

— **A tudós tragédiája.** *Bern*-ből táviratozzák: A szövetségtanácshoz a következő jelentés érkezett dr. *Volz* svájci afrikautazó haláláról: *Volz*ot a liberiai benschülöttek elfogták, lefegyverezték és megkötözve egy kunyhóba dobták. A kunyhót meggyújtották és a tudós élve elégett.

— **Segély-pályázat.** Az *Aradi Kereskedők Körénél*, néhai *Pichler* Hermann emlékére tett alapítványból június 16-án vasárnap, egy arra szoruló aradi kereskedelmi alkalmazottnak *tíz korona* segély fog kiadatni. A pályázók személyesen vagy levéllel *június 15-én délig* jelentkezhetnek az *Aradi Kereskedők Köre* titkári hivatalánál. *Tedeschi* Viktor elnök.

— **Praeservativ** ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz*nál. 201

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Letartóztatott cigányok.** Az aradi rendőrség tegnap délután letartóztatta *Wuchinger* Jakab, *Maxi*, *Anna* és *Müller* Teréz nevű cigányokat, akik Aradon öt rendbeli lopást követtek el egy nap alatt. Megmotozásukkor rendkívül sok értékes holmit, köztük ezüst tárgyakat is találtak náluk, amelynek eredetéről nem tudtak számot adni. A rendőrség ma délután valamennyit átkísérte az ügyészséghez, amely egyszerű lopásnak minősítvén a dolgot, áttette az aktákat a büntetőjárásbíróshoz. *Zih* József bíró azonnal tárgyalás alá vette a tolvajok ügyét s miután beigazoltak látta a terhükre rótt cselekményeket, előzetes letartóztatásba helyezte őket. Érdekes, hogy *Wuchingerék* Németországból barangoltak idáig s Romániába akartak menni. Ezen a hosszú uton a lopás volt egyedüli keresetforrásuk.

— **Kegyelemre ajánlott rablógyilkos.** A nagyenyedi fegyházban *harminchétféve és tíz hónapja* synylődik egy vén bűnös, *Turcsányi* Illés, akit két rendbeli rablás és egy rablógyilkosság miatt *életfogytig tartó fegyházra ítélte* az aradi törvényszék. *Turcsányi* 26 éves volt, mikor büntetését megkezdette, s ma már, közel negyven év múltán elaggott, csendes ember lett belőle. Ez alatt a hosszú idő alatt, leszámítva azt, hogy huszonhat évvel ezelőtt megakart szökni, magát példásan viselte, elannyira, hogy a fegyház előjárósága már két ízben is kegyelemre ajánlotta, de eredménytelenül. Most újra felterjesztik az öreg rab ügyét, s tekintettel arra a meleg pártolásra, amelyben az ügyészség a kérelmet részesítette, valószínű, hogy végre-valahára kiszabadul *Turcsányi* Illés egy hosszú életen át tartó rabság alól.

§ **Az ékszerolvaj uton.** Tegnap számunkban meg rtuk, hogy az aradi korzón tegnap délelőtt *Valenta* detektív letartóztatott egy urias külsejű fiatal embert, akiről kiderült, hogy azonos *Drahubeczky* Vilmos országszerte körözött ékszerolvajjal. Az ügyészség, amelynek fegyházába a tolvajt szállították, még tegnap távirati jelentést küldött a budapesti ügyészséghez. Ma reggel megérkezett a válasz, amelynek alapján *Dessőfi* fogházfelügyelő a délelőtti személyvonattal személyesen kísérte fel Budapestre a megtévedt fiatal embert.

§ **Aradi rabok az illavai fegyházban.** Arad valamikor rettegett két csirkefogóját, *Antal* és *Opreánt* legközelebb elszállítják az aradi ügyészség fegyházából. Az ügyészség már megtette felterjesztését ez ügyben a m. kir. igazságügyminiszteriumhoz, amely legközelebb már intézkedni is fog a két jó madár fegyházba internálása iránt. Amint értesülünk, *Lamm* Hugó főhadnagy támadói az *illavai* fegyházban fogják hosszú büntetésüket elszedni.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, június 13.

Amerika 3 olcsóbb. Változatlan árak.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	10.34—10.35	10.37—10.38
Zab októberre	7.21—7.22	7.7—7.18
Rozs októberre	8.42 8.43	8.48—8.49
Tengeri júliusra	5.97—5.98	5.92—5.93

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	646.—
Magyar hitelrészvény	747.50
Leszámítóbánkrészvény	494.50
Magyar jelzálog hitelbank	480.76
Rima-Murányi vasmű részvény	534.75
Csusztrák-magyar államvasuti részvény	666.—
Déli vasut	134.—
Magyar koronajáradék	93.10

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz**IDEGENEK ARADON.**

— Junius 13 —

Fehér Kereszt szálloda. Nopcsa báróné Szacsa. — Lekki István miniszteri tanácsos és családja Budapest. — Lopacz Béla birtokos Gyergyószentmiklós. — Temesváry Pálné birtokosnő és családja Mezőbánhegyes. — Medveczky Ede főmérnök Budapest. — Károlyi Károly gyáros Bécs. — Takácsi László birtokos Esztergom. — Feledi János lelkész Nagyvárad. — Tarnay Péter gyógyszerész Debrecen. — Killer József gyáros Grác. — Ullrich Henrik gyáros Grác. — Böszörményi Sándor igazgató Déva. — Strasser Vilmos kereskedő Leitmeritz. — Sági Károly gazdálkodó Orosháza. — Nussbaum Károly vállalkozó Bécs. — Kohányi Tivadar gyáros Temesvár. — Büchler Ignác gyáros Győr. — Freiheiter Henrik utazó Prága. — Löbl Lipót utazó Prága. — Hajdu F. utazó Budapest. — Hilfreih H. utazó Budapest. — Kaszab Zoltán utazó Budapest. — Silber Soma utazó Budapest. — Valtér Károly utazó Budapest. — Reiner Antal utazó Budapest. — Bachl Hugó utazó Budapest. — Kovács Mór utazó Budapest. — Goldberger D. utazó Budapest. — Fekete Manó utazó Budapest. — Fröhlich Sándor utazó Budapest. — Molnár Jakab utazó Budapest. — Rubin Sándor utazó Budapest. — Singer József utazó Bécs. — Seidler Samu utazó Bécs. — Binstock J. utazó Bécs. — Roth Vilmos utazó Bécs. — Reisz Gyula utazó Bécs. — Lóvi Károly utazó Bécs. — Schön Ödön utazó Nagyvárad.

Központi szálloda. Bornemissza János báró földbirtokos Déva. — Scholz Gyula erdőmester Ruzsokabánya. — Scheer J. dr. ügyvéd Facset. — Szivós Zsigmond hivatalnok Temesvár. — Sefcsik László igazgató Budapest. — Schnabl J. kereskedő Magdeburg. — Bunzl Szigfrid kereskedő Temesvár. — Jakab István kereskedő Budapest. — Mandler Vilmos kereskedő Budapest. — Weszelofszky István kereskedő Budapest. — Meisel Sándor kereskedő Budapest. — Schlosz Béla kereskedő Budapest. — Rosenwald Ede dr. orvos Gurahonc. — Csengery Árpád főmérnök Budapest. — Schvarz Vilmos kereskedő Bécs. — Beck Miksa fakereskedő Budapest. — Scheffer Vilmos igazgató Budapest. — Kovács Alajos miniszteri fogalmazó Budapest. — Rokszin János körjegyző Batta. — Kell Ignác kereskedő Budapest. — Náy János kereskedő Budapest. — Oppenheim József kereskedő Temesvár. — Nászay Rezső hivatalnok Nagylak. — Rosenberg János bankigazgató Szeged. — Pillich Gyula bányatulajdonos Rákoskeresztúr. — Molnár Lajos utazó Budapest.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sch. M. (Györök.) Mivel amúgy is szükre szabott területet az utóbbi évek eseménydus politikai élete nagyon is igénybe veszi, kénytelenek voltunk az illető rovatot mellőzni.

NYILTTER.*

Limbeck János és fia

előő magy. kir. szab. érokkoporaó-gyára és temetéarendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Báró Bohus Istvánné született seprősi Czárán Eszter, fényesi Naszády Ivánné szül. seprősi Czárán Julia, sipeki Balás Máténé szül. seprősi Czárán Sarolta, Jank Jánosné szül. seprősi Czárán Lenke mint leányai, a saját, úgy az alólírottak, valamint az összes rokonok nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forró szeretett és felejtethetlen jó édes anyja, nagyanya, dédanya és rokon

özv. seprősi Czárán Antalné

szül. kézdívásárhelyi Vásárhelyi Eszter urasszonynak f. é. június hó 13 án reggeli 6 órakor, életének 74-ik évében, hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

A boldogult földi maradványai június 14-én d. u. 5 órakor fognak Deák Ferenc utca 49-ik számú házban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra tételni.

Az engesztelő szt.-mise a boldogult lelki üdvéért június hó 15 én d. e. 9 órakor fog a főt. minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Arad, 1907. június hó 13-án.

fényesi Naszády Iván,
sipeki Balás Máté,
Jank János,

vejei.

Heppes Aladárné szül.
Harmath Józsa,
Köve di Boér Kálmán,
Rösner Gusztáv

unokamenye és vejei.

Ifj. Heppes Miklós,
Ifj. Heppes Aladár,
Ifj. Boér Kálmán
Rösner Magda,
Rösner Iván,
dédunokái.Heppes Aladár,
Heppes Béla,
Heppes Szeréna, férj.

Boér Kálmáné,

Heppes Sándor,
Naszády Péter,
Naszády Tibor,
Naszády László,
Balás Rozina férj.Rösner Gusztávné,
unokái.

1591

157

Értesítés.

Van szerencsénk úgy helybeli, mint vidéki igen tisztelt vevőink szíves tudomására hozni, hogy üzleteinket a **nyári vasárnapokon** azaz f. é. június hó 16-ától kezdve augusztus hó 20-áig bezárólag **egész napon át** zárva tartjuk.

Tisztelettel kérjük ezen értesítésünket tudomásul venni.

1581

Arad, 1907. évi június hó.

Andrényi Károly és fia, Kneffel Károly és fia,
Berta Testvérek, Kosztka Gusztáv és fia,
Hartmann Samu, Pöhm János.

Mikádó-kert.**Ma új, szenzációs műsor!**

Az előadási zavarok teljesen megszűntek, amennyiben az Uránia-színház szakképzett kinematográf gépészét, Neuman Lajos urat szerencsém volt megszerezni. Meleg konyha, jó italok és pontos kiszolgálás. A fizetésnél előforduló zavarok ki vannak zárva, mivel személyesen számolok. Kedvezőtlen idő esetén előadás a kávéházban.

Tisztelettel: SZÜSZ MÓR.

Nyári színház.

Pénteken, 1907. évi június hó 14-én:

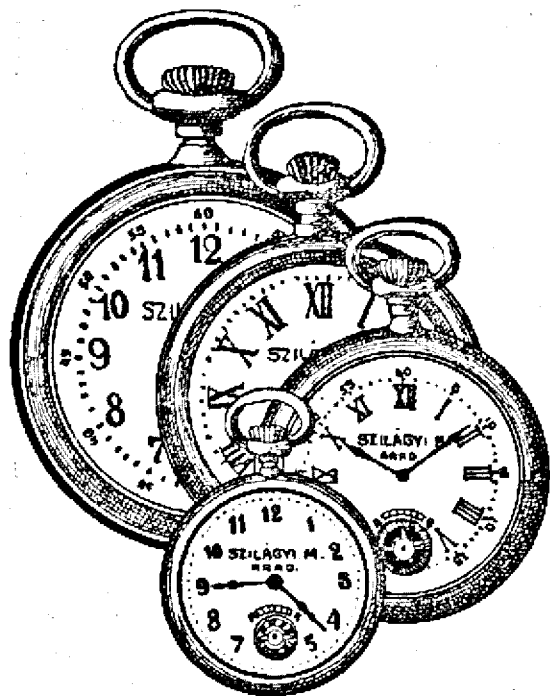
Az aranyvirág.

Regényes nagy operette 3 felvonásban. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerette: Huszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

Potyaviev	Szathmári Á.	Gauld Harry	Leővei Leo.
Beppó, hajós	Ladislai J.	Egy ifjú	Faludi K.
Aranyvirág	Kálai Jolán.	Fogadós	Várnai Jenő.
Stone Ellen	Zalai Margit.	Egy piccolo	Benkő Gizi.

Kezdete este 8 órakor.

Szilágyi Márton Arad legnagyobb
és legolcsóbb 1590**óra-javító
műhelye**a színház oldala mellett,
Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

**Még csak néhány napig.
Huzás már 1907. évi június 28-án.**

Magyar királyi

3947

jótekonycélú államsorsjáték

Főnyeremény 150.000 korona.

Az összes nyeremények összege 365.000 kor.

Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltó-üzletben.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Nagy választék
vegyszeri és fizikai kísérleti üvegedényekben:

Lombikok,
Gömbök,
Woulff-féle palackok,
Mérceüvegek,
Fedlemezek,
Próba és üvegcsövek.

Valódi
Auer és benoid-gáz
égőhálókat.

Villamos izzótesteket.

Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készletek. — Valódi
nikkel főző-
és diszedények

a legnagyobb választékban és legolcsóbban 224

Gebhart Testvéreknél

ARADON,

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)

Vároal és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készfizetések után 3% pénztárongedményt nyújtunk.

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD,

SZINHÁZ-ÉPÜLET SÁROK.

Legszebb batisztok,

Remek zephyrek,

Csipkék,

Gallérok,

Ruhadíszek,

Övek,

Grenadin és puplin szövetek

jutányos árak mellett.

331

Telefonszám 10.

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában felülmúlhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

— Ára egy üvegnek 2 korona. —

313

Tyúkszem már nincs többé!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLINT

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Dr. D. Graur Viktor aradi fogorvos bacteriumölő

szájvizének és fogporának egyedüli raktára

egy üveg szájviz 2 kor., egy doboz fogpor 1 kor.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibelya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvege 70 fill.

„NEVER“ amerikai gummi, a legjobb, 6 drb. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Weszely Pál

ácsmester

Gróf Seiningen-utca 11. szám.

(Naját ház.)

Elvállal bármely szakmájába
vágó**ácsmunkát,**

javításokat

1589

a legolcsóbb árban.

Pfeiffer Sándor

vizsg. kőműves mester

Zörök Gábor-utca 2. szám.

Elvállal bármely

kőműves-munkát.Költségvetéssel készséggel
szolgál.

1590

Értesítés!Van szerencsém a n. é. hölgy-
közönség szives figyelmét felhívni
arra, hogy

793

Weitzer János-utca 10. szám alatt

(Dr. Robitzek-ház)

egy a mai kor igényeinek megfelelő

salontnyitottam, ahol a legelegánsabb
ízlést kielégítő angol és francia
divat szerinti **toiletteket** a leg-
jutányosabb árak mellett készítek,
melyre tapasztalatainkat úgy én,
mint nóm, nagy fővárosokban sze-
reztük meg.Egyben arról is értesítjük a t.
hölgyközönséget, hogy a legmo-
dernebb szabászat tanítását a leg-
rövidebb idő alatt betanítjuk.

Nagybecsü pártfogást kér

Weisz Samu,

angol és francia női szabó.

Fizető és tanuló leányok felvételek.

A galsai hegyen

a Fehér-uton

eladóegy 5 $\frac{1}{2}$ holdas, 7 éves**szőlő,**

kolnával s teljes felszereléssel.

Értekezhetni: 1583

Wéger Béla vendéglősnél
Ujszentannán. Ki a szőlő megtekintésére bár-
mikor rendelkezésre áll.**Írodai**
gyakornok

szép írással,

fizetés mellett

felvétetik

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

341

ARADON.

APRÓ HIRDETESEK.

Budapest

kitünő forgalmu borüzlet, borkész-
lettel teljes felszereléssel szabad
kézből eladó. Vételhez 7500 frt
szükséges. — Cim a kiadóhivatal-
ban. 1555

Egy pár szép papagály,

szép kalickával együtt eladó özv.
Kohut Reginánál, Bercsényi Mik-
lós-utca 7. sz. 1582

Nyári Blouse Album

legújabb eredeti francia divatké-
pekkel. Ára 1— kor. Ingusz I.
és Fia könyvkereskedésében, Ara-
don. 361

Jég

kapható havi bérletben naponta
házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Te-
lefon 199. szám. 1258

Kerestetik

egy szolid, jó erkölcsű kisasszony,
esetleg fiatalabb, vagy középkorú
özvegy nő 3 gyermek mellé bon-
nenak. Németajkuak előnyben ré-
szesülnek. Cim a kiadóban.

Természetes ezüst
üstben mindenkor

frissen befőzött
kiváló finom

málna

szörpöt

szállít

Gessler

Siegfried

3 új szó...
Altvater

Gessler

ALTVATER likörgyár

csász. és kir. udvari
szállító és ő csász.
és kir. Fensége Jó-
zsef főherceg kama-
rai szállítója

Budapest

Budapest—Kőbánya.

3920

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett villamos
világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

Költözködéseknél
vagy lakásváltoztató-
soknál

villanyvilágítási

vagy

496

villanyos csengő

bevezetéseket vagy átalakításokat ju-
tányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József

villanyszerelő Arad, Salacz-utca 2

Kerestetik

a belváros közelében egy szép vi-
lágos butorozott szoba, esetleg
teljes ellátással. Ajánlatokat „szép
szoba” jeligére a kiadóhivatalba
kérek.

A Vörösmarty-utca 3. számú

házban, a II. emeleten,

egy szép uri lakás

előnyös feltételek mellett

kiadó.

Bővebbet a házban 6 ajtó alatt. sz.

Csodásan és rögtön hat

lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egy-
szer megnedvesítjük a lábakat, ak-
kor kétszeri alkalmazás után telje-
sen és biztosan megszűnik a cipők,
illetőleg a lábak undorító büze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 288

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferenc-utca.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

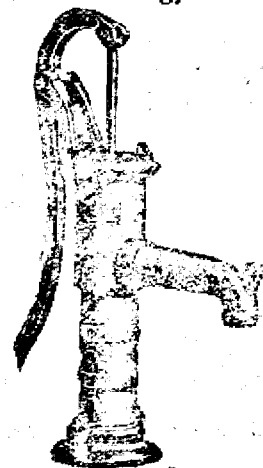
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
hójak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem ramlik és a bort nem
renthatja, a gépezet jó működé-
seért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Bolyó szelepekkel. Közé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálásánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
seért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes esz-
varok és a legjobb minőségű belül
gummitrozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és
jobbak, min-
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Winkler-féle
Villany-Színház

a Boc-kó-u. végén, a Vörös ökörrrel szemben.

A szigorú családi műsorból kiemelendő:

1. Mézes hetek (szí. ezve.) 1563
2. Ujévi liba.
3. Lehetetlen utazás.
4. Két részeg a folyón.
5. Egy különleges esőernyő (gyön. szín.)
6. Algírja nő bosszúja.
7. Egy ideges szakácsné.
8. Velencei karneval (gyöny. színezve.)
9. Szép ha az embernek cilindere van.
10. Pál a tanonc évelben (gyön. szín.)

Helytak: I. hely 60, II. 40, III. 20 fillér.

Vasárnap d. u. 3-tól este 11-ig óránkénti előadások.
Többi napokon este 8 és 9 órákor előadások. A vil-
lamos áramot saját 20 lóerjű gőzgépem szolgáltatja.
A n. é. közönség b. tudomását kéri kiváló tisztelettel

Winkler Lambert, tulajdonos.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget érte-
síteni, hogy Aradon. József főherceg-
ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden
a szakmába illő műtéseket pontosan és
és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572

fogorvos.

Falusi ház pneumatikus

házi
viztelepe.

Minden évszak-
ban friss és
egészsé-
ges viz.

Vizellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak,
kertek, sanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálók.

Felvételek a helyszínén.

967

Hopp Károly

műszaki irodája vizellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

436—1907. szám.

Árlejtés.

Az aradi állami tanítóképző intézet igazgatósága az inté-
zettel kapcsolatos internátusban elhelyezett növendékek élelme-
zéséhez és ellátásához szükséges pék, (kenyér, péksütemény,
liszt,) tej- mézárós-, hentes-, fűszeráru, koks és tüzelőfa szál-
lítására árlejtést hirdet.

Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételt bo-
ritékba téve folyó hó 30 ig az intézet igazgatóságánál nyujtan-
dók be. Minden ajánlattevő árumintákat csatol ajánlatához.

A június 30 án tul érkező ajánlatok figyelembe nem vé-
tetnek. Az írásbeli ajánlatokban a szállítandó áruk egységárai,
ugyszintén azok egységsumyai számokkal és betűkkel irandók
ki. Amely vállalkozó ajánlatát az igazgató tanács elfogadja,
400 korona bánatpénzt helyez el az intézet igazgatóságánál
készpénzben vagy biztosítékul elfogadható értékpapirokban. A
szállított élelmiszerekért járó összegek havonként utólagosan, a
II. és III. fokozat szerint felbélyegzett nyugtatványok ellenében
mindenkor az intézet igazgatója által fizettetnek ki a vállalko-
zóknak. Az ajánlatokban határozottan megemlítendő, hogy a
vállalkozó beleegyezik abba, hogy a meg nem felelőnek talált
s így el nem fogadott áru helyett megfelelőt szállít és ha eb-
ben az esetben sen. felelne meg a feltételeknek, az intézet
bárho, bármilyen áron vásárolhatja be a vállalkozó terhére. A
szállítás tekintetében az állami tanítóképző-intézet igazgató-
tanácsa dönt és köti meg a szerződést, amely a vállalkozóra
nézve azonnal, az igazgatótanácsra nézve azonban csak a val-
lás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter jóváhagyása után lesz
kötelező.

Aradon, 1907. évi június hó 12 én.

Az igazgatóság.